

मूल्य ₹ १५/-

हसती दुनिया

(अखंडी)

अंक ०५ • वर्ष १९ वे • पृष्ठे ५२ • मे - २०२२

जागतिक हास्य दिवस

हसती दुनिया

(मराठी)

अंक ०५ • वर्ष १९ वे • पृष्ठे ५२ • मे - २०२२

बालकांच्या बौद्धिक आणि आध्यात्मिक विकासाची आगळी वेगळी भेट

(पंजाबी, इंग्रजी व हिंदी भाषेत सुध्दा प्रकाशित)

संपादक
राजेंद्र थोरात
(अवैतनिक)

सजावट व चित्रे
स्वप्निल वि. झाटवळ
राजनंदन कृ. पिंपळकर ● श्रीकांत द. पाटील

संत निरंकारी मंडळ (चेंबूर) करिता मुद्रक व प्रकाशक श्री. चंद्रकांत अनंत जाधव यांनी ही हसती दुनिया पत्रिका संतोष प्रिंटर्स, जय शिवाजी नगर, कात्रक रोड, बेस्ट डेपो, वडाळा, मुंबई - ४०००३१, येथे छापून संत निरंकारी भवन, ५० मोरबाग रोड, दादर (पूर्व), मुंबई - ४०००९४. येथे प्रकाशित केली.

कार्यालयाचा पत्ता

५०, मोरबाग रोड, संत निरंकारी सत्संग भवन,
दादर, मुंबई - ४०००९४

ई-मेल : marathihiastiduniya@gmail.com

Website : www.nirankari.org

लेखकांच्या मताशी सहमत असणे अनिवार्य नाही

देश	१ वर्ष	३ वर्ष	५ वर्ष	११ वर्ष
भारत/नेपाळ	₹ 150	₹ 400	₹ 700	₹ 1500
यू.के.	£ 15	£ 40	£ 70	£ 150
यूरोप	€ 20	€ 55	€ 95	€ 200
अमेरिका	\$ 25	\$ 70	\$ 120	\$ 250
कॅनडा/ऑस्ट्रेलिया	\$ 30	\$ 85	\$ 140	\$ 300

मासिक पत्रिकेविषयी चौकशीसाठी हेल्प लाईन : ०२२-२४९० ५७४९

मंत्र ०५

०६

स्तंभ

○ दोन शब्द	०४
○ विचारपुण्य	१०
○ दादाला विचारु या	१३
○ शब्दकोडे	१४
○ वैज्ञानिक प्रश्नोत्तरे	१५
○ दिव्यवाणी	२५
○ वाढदिवसाच्या शुभेच्छा	२६
○ हसा मुलांनो हसा	३०
○ सामान्य ज्ञान	४७
○ आरोग्याचा मंत्र	४९
○ चित्र काढा आणि रंग भरा	५०

चित्रकथा

○ आजोबा	१६
○ किंटी	३८

२०

कथा

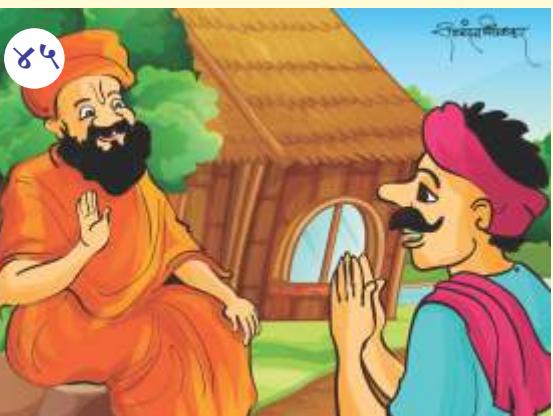
- सृष्टीची निर्मिती ०५
- दवा आणि दुवा ०८
- जशी संगत तशी रंगत २०
- शेरास सव्वा शेर २३
- स्वतःमधील कलागुण ओळखा ४३
- संतोषधन ४५
- चमत्कार ४८

विशेष व प्रेरक प्रसंग

- व्यक्तिविशेष ०७
- तेजस्विनी २२
- विशेष २८
- भ्रमंती ३२
- समर्थ दर्शन -भाग ८५ ३४
- स्वामी विवेकानंद : प्रेरक प्रसंग ३६
- संतकथा ४२

२३

४५

४६

कविता

- हसा आणि हसवा १२
- सिध्दार्थ गौतम बुद्ध ३७

हसती दुनिया
मे २०२२

यशाचा मार्ग अपयशातून

गुरुदेवांच्या आश्रमात अनेक शिष्य शिक्षण घेत होते. त्यापैकी एक शिष्य अभ्यासात थोडा कच्चा होता. शिकवलेला पाठ त्याच्या लवकर लक्षात येत नसे. एकच अध्याय त्याला वारंवार सांगावा लागे. त्यामुळे त्याचा अभ्यास पूर्ण होत नसे. त्याच्या बरोबरीची मुलं दोन—तीन इयत्ता पुढे निघून गेली. त्यामुळे त्याच्या सोबतच्या मुलांमध्ये तो थोराड वाटत असे.

गुरुदेवांनी काही संस्कृत श्लोक शिष्यांना पाठांतरासाठी दिले होते. सर्व मुलांनी श्लोक म्हणून दाखवले; परंतु या शिष्याला मात्र एकही श्लोक नीट म्हणता येईना. गुरुदेव त्याच्यावर खूप रागावले. रागारागाने ते म्हणाले, “तू काही कामाचा नाहीस. अगदी दगड आहेस. दगडात आणि तुझ्यात काही फरक नाही. अशा तुझ्या जगण्याला काही अर्थ नाही.”

गुरुदेवांचे बोल त्याच्या जिव्हारी लागले. खरंच, जगाला आपला काहीच उपयोग नाही तर मग जगून तरी काय करायचं? त्यापेक्षा जीव दिलेला बरा. विचारांच्या तंद्रीत चालत चालत तो एका विहिरीजवळ जाऊन पोचला. आता हे बीनकामाचं जीवन कायमचं संपवून टाकायचं असा मनाशी दुढ निश्चय केला.

तेवढ्यात त्या विहिरीवर काही स्त्रिया दोर आणि बादली घेऊन पाणी भरायला आल्या. शिष्य पटकन झाडाच्या मागे लपला.

त्या स्त्रिया गेल्या की मग आपण विहिरीत उडी मारून जीवन संपवायचं असा विचार करत तो त्या स्त्रिया जाण्याची वाट बघू लागला. पाणी भरून सगळ्या स्त्रिया निघून गेल्या. तो विहिरीजवळ आला. विहिरीचा गोल कठडा मजबूत दगडांनी बांधलेला होता. त्याचं लक्ष विहिरीच्या कठड्याला लावलेल्या दगडांकडे गेलं. ते कठीण दगड घासले गेलेले त्याला दिसले. बादलीने पाणी काढत असताना सातत्याने दगडावर दोर घासत राहिल्यामुळे ते दगड कापल्यासारखे भासत होते. शिष्यांने विचार केला, की एवढा कठीण दगड साध्या दोराच्या घासण्याने कापला गेला याचा अर्थ वारंवार आघात झाल्यामुळे च हे घडले. गुरुदेवांनी आपल्यालाही दगडच म्हटलेलं आहे. मग दगडाला जर वारंवार घासून खाचा पडू शकतात तर मग आपण खूप मेहनत घेतली तर? आपणही हुशार होऊ शकतो. त्याच्या डोळ्यात विलक्षण चमक आली. मरणाचा

(पान ६वर)

श्रीकृष्णद्वयिकु

पौराणिक कथासार

सृष्टीची निर्मिती

मनू हा या विश्वातील पहिला पुरुष आणि शतरूपा ही पहिली स्त्री असे असल्याचे मानले जाते. मनू सूर्यपुत्र असल्याने त्याला विवस्वान मनू असेही म्हटले जाते. राजा मनूने बद्रीनाथ येथे घोर तपश्चर्या सुरु केली. एकदा नदीवर स्नान करत असताना ओंजळीत पाणी घेऊन तो सूर्याला अर्ध्य देत होता. त्याचवेळी त्याच्या ओंजळीत एक छोटासा मासा आला. मनू त्या माशाला सोडून देणार तेवढ्यात मासा मनुष्य वाणीने बोलू लागला, “हे राजन! या जलाशयातील मोठमोठे मासे, जलजीव माझ्या मागे लागले आहेत. त्यांच्यापासून माझे रक्षण कर. पुढे मी सुद्धा तुला मदत करीन.” राजा मनू

मनात हसला. एवढासा जीव माझी काय मदत करणार? त्याने माशाला कमऱ्यात घालून आपल्या पर्णकुटीत आणले. नंतर एका मडक्यात ठेवले. दोन-तीन दिवसांनी त्याचा आकार एवढा वाढला की तो मडक्यात मावेनासा झाला. मग मासा म्हणाला, “हे राजन! मला अजून मोठी जागा दे, माझा आकार या मडक्यात मावणार नाही.” मनूने त्याला सरोवरात नेऊन सोडले. काही दिवसांनी त्याचा आकार एवढा वाढला, की तो सरोवरातही मावेनासा झाला. म्हणून त्याला गंगा नदीत आणून सोडले; परंतु तिथेही त्याचा

स्वतःची चूक कबूल करणे हा मनाचा मोठेपणा आहे.

हसती दुनिया
मे २०२२

विस्तार वाढला. शेवटी मनूने त्याला समुद्रात नेऊन सोडले. त्यावेळी मासा म्हणाला, “हे राजन! आजपासून सातव्या दिवशी या पृथ्वीचा जलप्रलय होणार आहे. या जलप्रलयात सारं काही नष्ट होणार आहे. या पासून सुरक्षित राहण्यासाठी एक मजबूत नौका बनव. त्याच्यामध्ये या सृष्टीतील प्रत्येक बीज आपल्या सोबत घे. प्रत्येक पशु पक्ष्यांच्या जोड्या घे आणि सप्तऋषींच्यासोबत त्या नौकेत विराजमान हो. जेव्हा प्रलय होईल तेव्हा मी तुझ्या नौकेजवळ येईन. माझ्या डोक्यावर शिंग असेल. त्या शिंगाला तुझी नौका बांध. मी तुझी नौका सुरक्षित ठिकाणी सुखरूप नेऊन ठेवेन.”

ठरल्याप्रमाणे पाण्याची पातळी हळूहळू वाढू लागली. माशाने सांगितल्याप्रमाणे मनूने आपल्या सोबत प्रत्येक वृक्षाचे बीज व पशुपक्ष्यांच्या नरमादी जोड्या घेतल्या आणि तो सप्तऋषींसह नौकेत बसला. नौका त्या अथांग जलाशयावर तरंगू लागली. त्याच वेळी तो मासा आला. त्याने सांगितले, “माझ्या शिंगाला तुझी नौका बांध.” मनूने माशाच्या शिंगाला नौकेचा दोर बांधला. मासा त्या प्रचंड जलाशयातून वाट काढत हिमालयापर्यंत जाऊन पोहोचला. हिमालयाच्या पर्वत शिखराला मनूने दोर बांधला. सुरक्षित स्थळी सगळे उतरले. एकशे पन्नास दिवसांनंतर जलप्रलय थांबला. भूमी दिसू लागली आणि तेव्हापासून सृष्टीची पुन्हा निर्मिती होऊ लागली. आपण सारे मनूचे वंशज असल्याने आपल्याला ‘मानव’ म्हटले जाते.

भगवान विष्णुनी मत्स्य अवतार घेऊन जलप्रलय घडवून आणला आणि या सृष्टीमध्ये पुन्हा जीवसृष्टीची निर्मिती केली.

सृष्टी निर्मितीच्या बाबतीत हीच कथा यहुदी, ईसाई, इस्लाम या धर्मातही आढळते. राजा मनूलाच हजरत नूह असे म्हटले आहे. मानव ही त्याचीच संतान असल्याचे सांगितले जाते.

यशाचा मार्ग

अपयशातून

(पान ४ वरुन)

विचार बदलला आणि तो तडक आश्रमात परतला. प्रचंड मेहनत करून त्याने संस्कृत विषयात प्रावीण्य मिळवलं. एवढंच नव्हे तर या भाषेचं व्याकरणही त्याने तयार केलं. हाच शिष्य पुढे प्रसिद्ध ‘व्याकरणकार पाणिनी’ म्हणून नावारूपास आला.

मित्रांनो, कठोर परिश्रमाशिवाय यश मिळत नाही हेच खरे! थोर शास्त्रज्ञ थॉमस अल्वा एडिसन याने जेव्हा माणसाचं आयुष्य उजळून टाकणाऱ्या दिव्याचा शोध लावला त्यावेळी त्याचे अभिनंदन करायला अनेक जण आले. त्यांच्यातीलच एकाने त्यांना विचारले, “या शोधासाठी तुम्हाला किती प्रयोग करावे लागले?” एडिसन म्हणाले, “एक हजार प्रयोग करावे लागले. नऊशे नव्याणव वेळा अपयश आले तरी खचून न जाता मी सातत्याने प्रयत्न करत राहिलो आणि शेवटी यशस्वी झालो.”

प्रत्येक यशस्वी व्यक्तीला अनेकदा अपयशाला सामोरे जावेच लागते. यशाचा मार्ग हा कठोर परिश्रम, जिद्द, चिकाटी यातूनच जात असतो.

- राजेंद्र थोरात ...

हस्ती दुनिया
मे २०२२

ध्येयाचा ध्यास असलाच की प्रयत्नांचा त्रास वाटत नाही.

बाळ गंगाधर जांभेकर

बाळ गंगाधरशास्त्री जांभेकर यांचा जन्म ६ जानेवारी १८१२ मध्ये पोंभुर्ले (ता.देवगड, जि.सिंधुदूर्ग) येथे झाला. बालपणी वडिलांनी त्यांना घरीच मराठी व संस्कृतचा अभ्यास शिकवला. १८२५ मध्ये ते मुंबईला आले व एज्युकेशन सोसायटीच्या विद्यालयात शिक्षण घेऊ लागले. पाच वर्षांच्या अभ्यासाने ते इतके विद्वान बनले की, विशीच्या आत प्राध्यापक म्हणून नियुक्ती होण्याचा मान लाभलेले ते पहिले भारतीय ठरले.

महाराष्ट्रातील पहिले समाजसुधारक म्हणूनही त्यांची ख्याती आहे. सतीची चाल, बालविवाह, स्त्रीभूषण हत्या, मुलींची विक्री, समाजातील अंधश्रद्धा या गोष्टींना त्यांनी विरोध केला. बाळशास्त्री जांभेकर हे महाराष्ट्राचे आद्यसमाज सुधारक होते. त्यांनी मराठी व इंग्रजी भाषेमध्ये 'दर्पण' हे वृत्तपत्र सुरु केले. तसेच सर्व विषयांचा संग्रह असलेले 'दिग्दर्शन' हे मासिकही सुरु केले.

त्यांना मराठी, संस्कृत, बंगाली, गुजराठी, कानडी, तेलुगू, फारशी, फ्रेंच, लॅटिन व ग्रीक या भाषांचे ज्ञान होते. फ्रेंच भाषेतील नैपुण्याबद्दल फ्रांन्सच्या बादशहाने त्यांचा सन्मान केला होता. ते गणित व ज्योतिष शास्त्रात पारंगत होते. म्हणून कुलाबा वेधशाळेच्या संचालकपदी त्यांची नियुक्ती करण्यात आली होती. शिवाय त्यांना रसायनशास्त्र, भुगर्भशास्त्र, पाशवी विद्या, वनस्पतीशास्त्र, न्यायशास्त्र, मानस शास्त्र, इतिहास इ. विषयांचे

चांगले ज्ञान होते. त्यांचे शिष्य डॉ. दादाभाई नौरोजी म्हणतात, "बाळशास्त्री हे अतिशय बुद्धिमान, चतुर, सालस व सूझ गुरु होते."

सन १८३४ मध्ये त्यांची एल्फिंस्टन कॉलेजमध्ये गणित, वाड मय व विज्ञान या विषयाचे पहिले एतदेशिय लेक्चरर म्हणून नियुक्ती झाली. त्यांनी प्राचीन शिल्पांचा अभ्यास करून कोकणातील शिलालेख व ताम्रपट यासंबंधी लेखन केले. सार्वजनिक वाचनालये, ग्रंथालये यांचीही ठिकठिकाणी योजना केली.

ज्ञानेश्वरी मुद्रित स्वरूपात त्यांनीच प्रथम वाचकांच्या हाती दिली. त्यांनी अनेक पुस्तके लिहिली, बाळ व्याकरण, कथा, सारसंग्रह, नीतिशास्त्र, साहित्यशास्त्र, इंग्लंड देशाची बखर - भाग १ व २, मरे यांच्या इंग्रजी व्याकरणाचा संक्षेप, ब्रिटिश राज्याचा इतिहास, गणित शास्त्राच्या उपयोगाविषयीचे संवाद, पुनर्विवाह प्रकरणे, मानसशक्ती विषयीचे कार्य असे लेखन केले.

महाराष्ट्रातील आदा सामाजसुधारवां, व्याकरणकार, गणितज्ञ, शिक्षण शास्त्रज्ञ व प्रकाशक असे हे अष्टपैलू व्यक्तिमत्व असलेले बाळशास्त्री जांभेकर १८ मे १८४६ रोजी वयाच्या केवळ ३४ व्या वर्षी मृत्यू पावले.

प्रचंड बुद्धिमत्तेचं लेणं लाभलेले हे विद्वान बाळशास्त्री अतिशय अल्पकाळात हिमालयाएवढं कार्य करून गेले ही खरोखरोच तरुण पिढीसाठी प्रेरणादायक बाब आहे.

चांगले मित्र हीच खरी श्रेष्ठ संपत्ती.

हसती दुनिया
मे २०२२

कथा

दवा आणि दुवा

सदाशिव आणि माधव असे दोन भाऊ होते. सदाशिव थोरला तर माधव धाकटा. दोघांनी मिळून आपला पिढीजात व्यवसाय खूप वाढवला. विवाहानंतरही ते एकत्रच राहात होते. त्यांचा संसार सुखाने चालला होता.

एकदा अचानक थोरला भाऊ सदाशिव हृदयविकाराने मरण पावला. कुटुंबावर दुःखाचा डोंगर कोसळला. काही

दिवस माधवने एकटाच व्यवसाय पुढे चालू ठेवला. सदाशिवला दोन मुलं होती. आता दोन मुलं आणि सदाशिवची पत्नी अशा तिघांचाही भार आपल्याला सांभाळावा लागेल या विचाराने माधवने वाटे पाडून वेगळे होण्याचा विचार केला. त्याप्रमाणे त्याने आपल्या संपत्तीचे दोन वाटे केले. एक वाटा थोरल्या भावाच्या पत्नीला दिला आणि एक आपल्याकडे ठेवला; परंतु माधवने

चलाखी करत संपत्तीचा मोठा हिस्सा आपल्याकडे ठेवून घेतला आणि मोठ्या भावाच्या पत्नीवर एक प्रकारे अन्यायच केला. संपूर्ण व्यवसाय त्याच्याच ताब्यात असल्यामुळे तो श्रीमंत होत गेला. सदाशिवच्या पत्नीने मात्र होतं नव्हतं तेवढं धन संसारासाठी खर्ची घातले. तिची परिस्थिती हालाखीची झाली होती.

दिवसामागून दिवस जाऊ लागले. एके दिवशी माधव आजारी पडला. त्याचा आजार वाढत गेला. औषध उपचार केले, वैद्य केले, नवस-सायास केले, पाण्यासारखा पैसा खर्च केला; परंतु आजार बरा होण्याचं चिन्ह दिसेना.

एके दिवशी गावात एक महान संत महात्मा आले. सगळा गाव त्यांच्या दर्शनासाठी लोटला होता. माधवही त्यांच्या दर्शनाला गेला. त्यांनी महात्म्यांचा आशीर्वाद घेत आपल्या आजाराविषयी सांगितले. महात्मा म्हणाले, “माधवजी, जेव्हा दवा घेऊनही एखादा आजार बरा होत नसेल तर तिथं दुवा मिळवणं गरजेचं असतं. दुवा म्हणजे आशीर्वाद. परंतु दुवा देखील त्यालाच मिळते ज्याने कोणाची फसवणूक केली नाही, कोणाचा हक्क हिरावून घेतला नाही. कोणाचा तळतळाट घेतला नाही. या पैकी अशी कुठली चूक तुमच्या हातून कधी घडली तर नाही ना? थोडसं आठवून बघा. जर अशी चूक कळत नकळत घडली असेल तर आताच वेळ आहे, क्षमा मागून आपल्या चुकीचं प्रायशिच्छा करून घ्या.”

महात्म्याच्या मुखावाटे आलेले शब्द ऐकून माधवच्या डोळ्यासमोर अंधारीच आली. मोठ्या भावाच्या मृत्युनंतर वहिनी

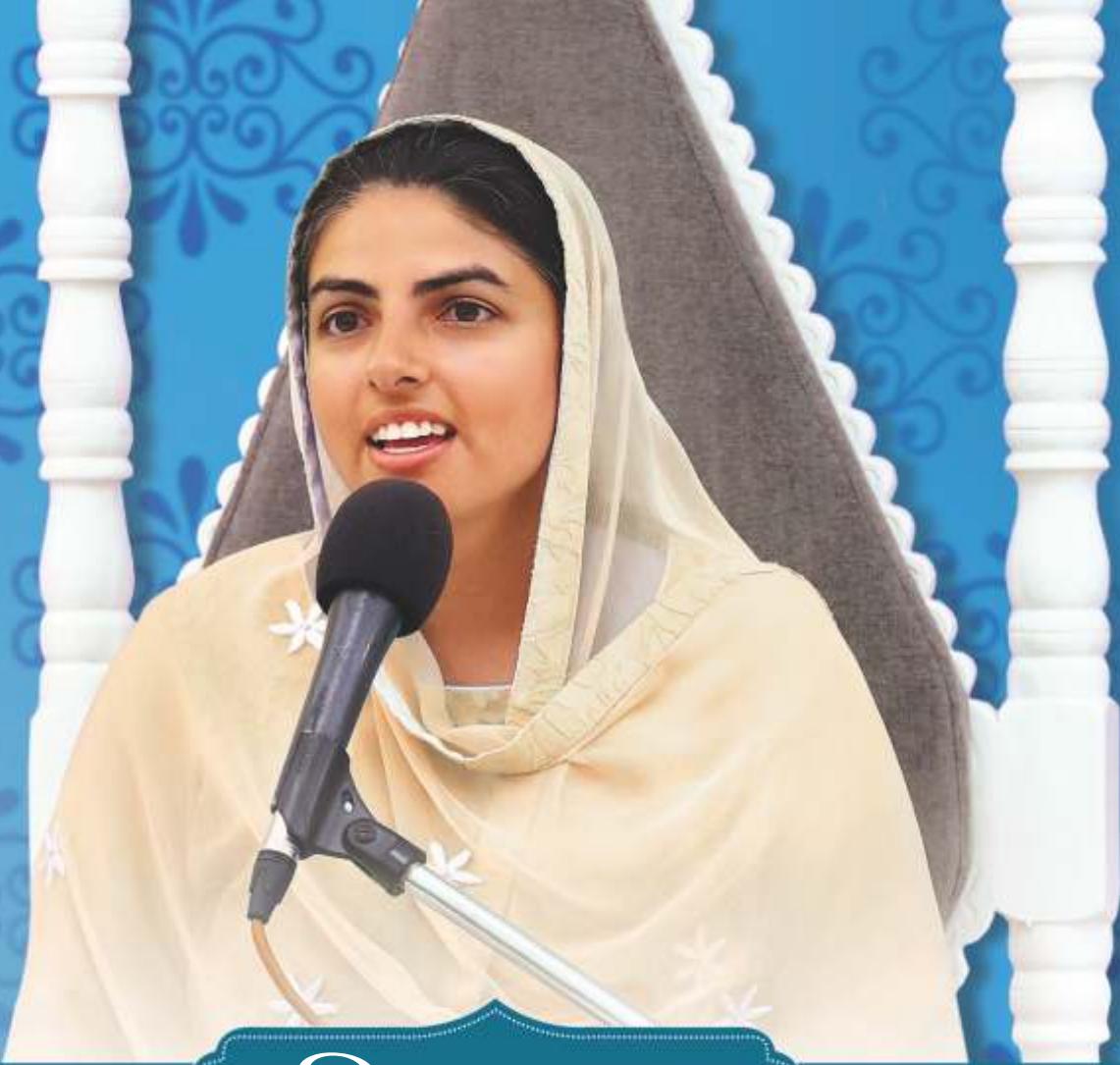
आणि मुलांना आपण आपल्यापासून वेगळं ठेवलं, त्यांना संपत्तीतला कमी वाटा दिला. या गोष्टी त्याला आठवू लागल्या. माधवला आपल्या कृत्याचा पश्चात्ताप झाला. अन्याय करतांना त्याचे किती भयंकर परिणाम होतील याचा आपण कधी विचारच केला नव्हता. त्याने आपल्याकडून घडलेल्या चुकीची कबुली दिली. महात्म्यांचा आशीर्वाद घेत चूक दुरुस्त करण्याचं वचन दिलं.

माधव घरी गेला. त्याने वहिनीच्या पायावर डोकं ठेवून क्षमा मागत सांगितले, “वहिनी! मी तुमच्यावर अन्याय केला. संपत्तीतला खूपच कमी हिस्सा तुम्हाला दिला. त्यामुळेच माझ्यावर हा दुर्धर प्रसंग ओढवला आहे. कृपया मला क्षमा करा. आणि मरणाच्या दारातून मला वाचवा.” सदाशिवची पत्नी दयाळू होती. ती म्हणाली, “भाऊजी! झालं गेलं विसरून जा. तुम्ही माझ्या मुलासारखे आहात. देव तुम्हाला क्षमा करो, लवकरात लवकर तुम्ही आजारातून बरे व्हाल.”

माधवने सदाशिवच्या मोठ्या मुलाला आपल्या व्यवसायात भागिदार बनवले. सगळे पुन्हा पहिल्यासारखे एकत्र राहू लागले. काही दिवसातच माधवच्या तब्येतीत चांगलाच फरक पडला. आणि दोन्ही कुटुंब आनंदाने जीवन जगू लागले.

म्हणूनच म्हटले आहे, ‘जो बात दवा से नही होती वो दुवा से होती है’ म्हणून आपण दुवा म्हणजे आशीर्वादाचीच कमाई नेहमी करावी. कोणावरही अन्याय करू नये. कोणाला दुखवू नये. कोणाविषयी वैर भाव बाळगू नये. तेव्हाच आपल्या वाट्याला दुवा येईल .

विचारपुष्ट

भक्तिमार्ग

भक्तीबद्दल केवळ आजच बोललं
जातंय असं नाही, तर
युगायुगापासून ज्यांना हे ब्रह्मज्ञान प्राप्त
झालं त्यासर्वांनी लिहून ठेवलंय. हा
ज्ञानप्रकाश ज्यांच्या जीवनात आला, त्या
भक्तांनी विविध कलेचा आधार घेत
आपल्या भक्तीने प्रभुला प्रसन्न केलं.

मीराबाईंनी नाचत—गात आपल्या प्रभू
परमात्म्याला प्रसन्न केलं.

मग भक्ती म्हणजे आहे तरी काय?
जगात शक्यतो हेच पाहायला मिळतं,
की जीवनात आपल्याला काहीतरी
बनायचं आहे. मुलांनी शिक्षण
घेतल्यानंतर पुढे कोणत्या क्षेत्रात काम

करायचं आहे, त्यात प्रगतीच्या पायन्या कशा चढत जायचं आहे, हीच प्रेरणा दिली जाते; परंतु भक्तीमार्गात मात्र अशी प्रेरणा दिली जात नाही. कारण इथं काहीही प्राप्त करायचं नसतं. भक्तिमार्गमध्ये कुठल्याही प्रकारचा देखावा नसतो. स्वतःचं अस्तित्व निर्माण करण्याचा भाव नसतो; तर स्वतःला मिटवायचा, समर्पित करायचा भाव असतो. भक्त कधीही सेवा—सत्संग—नामस्मरण करताना असा विचार करत नाही, की लोकांनी आपल्याला भक्त म्हणावं, किंवा आपल्याला धनसंपत्ती मिळावी. भक्ताच्या मनामध्ये केवळ प्रभू परमात्माविषयी श्रद्धा असते, प्रेम असते, विश्वास असतो. त्याप्रेमापोटी तो भक्ती करत असतो.

भक्तीमध्ये जसजसं आपण स्वतःला रिकामं करत जातो म्हणजेच इच्छा—कामना, वैर—द्वेष इ. अवगुणांपासून दूर होतो तसेतसं परमात्म्याशी जोडले जात आहोत असं अनुभवास येतं. आपण या निराकार प्रभू परमात्म्याशी एकरूप होण्याच्या दृष्टीने जर पाहिलं तर जेवढी अधिक सेवा, स्मरण, सत्संग समर्पित भावनेने करू तेवढं आपण मनरूपी जाळ्यातून मुक्त होत जातो. भक्त समर्पित व निष्काम भावनेने, विश्वासाने, स्वतःचं अस्तित्व विसरून जी भक्ती करतो ती प्रेमाभक्ती असते. त्यात मायेशी संबंधित कोणतीही अभिलाषा नसते किंवा भौतिक सुखाच्या

प्राप्तीसाठी भक्ती केली जात नाही.

अशा प्रकारे जर भक्ती केली तर आपला विश्वास वाढत जाईलच; परंतु आनंदाची अवरथा देखील प्राप्त होईल. अशा भक्तीत कुणाचं अनुकरण किंवा नक्कल केली जात नाही. कुठल्यातरी युगातील एखाद्या भक्ताची नक्कल करून किंवा त्यांच्या सारखे नाचत—गात दिखावा केला जात नाही. कारण भक्ती हा कानरसाचा विषय नाही. भक्ती मनापासून केली पाहिजे. ज्याच्या भक्तिरचना आपण गात आहोत, त्या भक्ताच्या अवरथेसारखी जर आपल्या मनाची अवरथा असेल तर निश्चितच अभिनंदनीय आहे. भक्तिमार्गात भक्ताचं जीवन पावन पवित्र होऊन उजळून निघत असतं.

लोखंडाला कोणी नष्ट करू शकत नाही. ते गंजूनच नष्ट होत जातं. तसं, माणसाला त्याची विचारधारा त्याचं अस्तित्व नष्ट करून जाते.

विहिरीतील पाण्यात टाकलेली बादली आडवी झाल्याशिवाय त्यात पाणी भरले जात नाही, तसे विनम्र झाल्याशिवाय ज्ञान जीवनात उतरत नाही.

१ मे जागतिक हास्य दिनानिमित्त कविता

हऱ्हा आणि हसवा

आयुष्य हे थोड्या दिवसांचं
हसत—हसत जगायचं
कशाला कुणावर रुसायचं
अन् उगाच कुढत बसायचं

क्षणभराच्या स्मितहास्यानं
छायाचित्रही दिसतं सुंदर
राहू सदा जर हसतमुखानं
तर जीवन होईल किती सुंदर

आनंद हा स्वभाव आपला
उगाचच तो का सोडायचा
लहान सहान गोष्टींमध्येच
लपलेला आनंद शोधायचा

स्वतः हसावं अन् हसवावं
मिशिकल असावं थोडंफार
सहज सोपे होऊन जातील
जीवनातील हे चढ—उतार

हसून कोट्या केल्या जरी
परि हसू नये कधी व्यंगावरी
अवगुण दूर करण्यासाठी
शिकवण मात्र असावी खरी

दुःखी जनांचे अश्रू पुसण्या
देऊ तयांना आधार खरा
हलक्या फुलक्या विनोदाने
फुलवू मुखावर हास्य जरा

—रश्मी थोरात, बोरिवली (प.)

दादाला विचार या.. !

प्रश्न आपल्या मनातले, उत्तर सद्गुरु बाबाजींचे

प्रश्न : अनेक ग्रंथातून आत्मज्ञानी संत-महापुरुषांचे अनुभव वाचून ज्ञान मिळतेच; मग ज्ञानप्राप्तीसाठी गुरुची आवश्यकता काय?

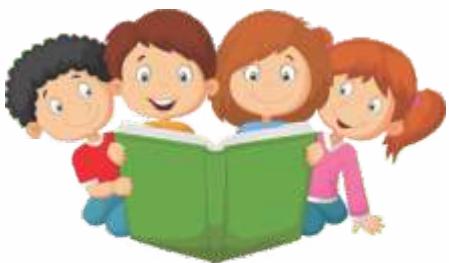
उत्तर : ग्रंथ-पुस्तकं वाचून शब्दज्ञान मिळतं. शब्द गुळाचं वर्णन अवश्य करतील; पण गुळाची गोडी त्यातून अनुभवास येणार नाही. अध्यात्मात अनुभूतीच्या ज्ञानास खरे ज्ञान म्हटले आहे. शब्दज्ञानाने माहिती मिळते. माहितीचा भरपूर साठा झाला की, ज्ञान मिळाल्याचा अहंकार वाढीस लागतो. त्याउलट गुरुकृपेने मिळालेले ज्ञान जीवनात विनय, विवेक, सद्गुण आणि सदाचार आणते. ज्ञानात स्थिरता आणि आत्मसुख मिळते म्हणून ज्ञानप्राप्तीसाठी गुरुची म्हणजे पूर्ण सद्गुरुची आवश्यकता असते.

प्रश्न : ईश्वराकडे काय मागणे मागावे म्हणजे जीवनाचे कल्याण होईल ?

उत्तर : जीवनाच्या कल्याणासाठी एक गोष्ट सदोदित मिळावी ती म्हणजे सत्संग ! संत तुकारामजी म्हणतात - 'न लगे, मुक्ती, धन-संपदा। संत संग देई सदा।' धन-वैभव एवढंच काय पण मोक्ष-मुक्ती देखील नको; पण सत्संग मात्र सदैव दे. कारण सत्संगामुळे या साच्या गोष्टी न मागताच मिळतात; पण सत्संगात मिळणारा अलौकिक आनंद कुठल्याही गोष्टीच्या प्राप्तीत नाही. सद्गुरु बाबाजी देखील नित्य सत्संग करा हाच उपदेश देतात.

प्रश्न : ज्ञान आणि सत्कर्म यात श्रेष्ठ काय ?

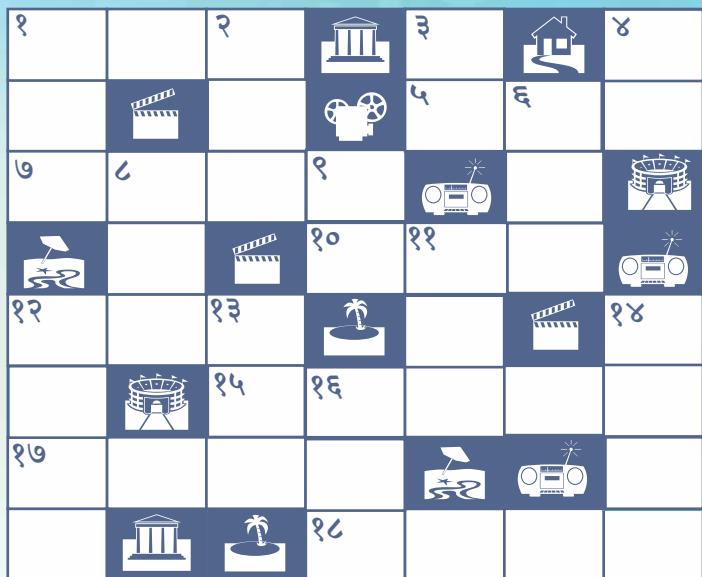
उत्तर : या दोन्ही गोष्टी म्हणजे एकाच नाण्याच्या दोन बाजू आहेत. एकाशिवाय दुसरी अपूर्ण आहे. मनुष्य जीवनाचं मुख्य ध्येय किंवा पुरुषार्थ आहे मोक्ष. त्यासाठी ज्ञानाची गरज असते. पूर्ण सद्गुरुकडून ज्ञान प्राप्त झाल्यानंतर ते दिव्य ज्ञान टिकवून ठेवण्यासाठी सत्कर्माची आवश्यकता आहे. अर्थात ज्ञानदृष्टीने किंवा आत्मज्ञानाच्या अनुभूतीत केलेलं कर्म हे श्रेष्ठ कर्म असतं. कारण त्यात कर्तृत्वाचा अहंकार नसतो. सत्कर्माने अंतःकरण निर्मळ होत असतं. तन-मन-धनाचा वृथा अभिमान दूर होतो. ज्ञानाशिवाय केलेलं कोणतंही कर्म हे बंधनास कारण ठरतं.

२०७

○ पूजा अरोडा (रेवाढी-हरियाणा)

आडवे शब्द

१. असक्षम या शब्दाचा विरुद्धार्थी
५. 'काका सारनाथला गेले' या वाक्यात एक व्यावसायिक आहे, शोधा
७. शिवरायांचे सुपुत्र
१०. वर, पती
१२. हातच्या कंकणाला कशाला (म्हण)
१५. ज्याच्यामध्ये सहनशीलता आहे असा
१७. जंगलचा राजा सिंह (समानार्थी शब्द)
१८. प्रसिद्ध पर्यटनस्थळ गणपतीपुळे महाराष्ट्राच्या कोणत्या जिल्ह्यात आहे ?

उत्तरे इतरत्र

उभे शब्द

१. 'जागतिक दूरसंचार दिन' दरवर्षी मे रोजी साजरा करतात.
२. यमुना नदीच्या काठी वसलेले उत्तर प्रदेशातील एक ऐतिहासिक शहर
३. रामायणातील भरत हा लव-कुश यांचा नात्याने होता
४. नाही त्याला डर कशाला ? (म्हण)
६. वाई, महाबळेश्वर, खंडाळा, कराड हे तालुके या जिल्ह्यात आहेत.
८. जठरात पाझरणारे पाचकद्रव्य म्हणजे रस
९. सेवा केल्याने तन-....-धनाचा अभिमान दूर होतो.
११. कपडा, वस्त्र
१२. सात दिवस म्हणजे एक
१३. पतीचे/पत्नीचे वडील
१४. साद, आरोळी समानार्थी शब्द
१६. गैरहजरच्या विरुद्ध

वैज्ञानिक प्रश्नोच्चरे

प्रश्न : पक्ष्यांचे पाय विविध आकारांचे का असतात ?

उत्तर : विशिष्ट पक्ष्यांना ज्या पद्धतीने जीवन जगावे लागते तसेच त्यांना सोयिस्कर पडेल अशी त्यांच्या पायांची रचना असते. जे पक्षी पाण्यात राहतात, त्यांच्या पायांची रचना पंख्यासारखी पसरट आणि जाळीदार असते. उदा. बदकाच्या पायांची रचना पाहिल्यानंतर त्यावरील पातळ पडद्यांचा एकमेकांना वल्ह्यासारखा उपयोग होतो. झाडांवर राहणाऱ्या पक्ष्यांच्या पायांचे आकार त्यांना फांदी पकडून बसता येण्यास सोयीचे पडेल असे असतात. पोपट किंवा सुतार पक्षी सरसर चढत जाताना दिसतो. त्यांच्या पायांना पुढे आणि मागे दोन दोन बोटे असतात. त्यामुळे त्यांना सहज चढत जाता येते. बगळा आणि करकोचा यांसारखे पक्षी दलदलीच्या भागात राहतात. त्यांना आपल्या पायांचा आधार घेऊन उभे राहता येण्यासारखी किंवा तेथेच चालता येईल अशा प्रकारची त्यांच्या पायांची रचना उंच व काटकुळी असते. जमिनीवर राहणाऱ्या पक्ष्यांचे पाय त्यांना जमिनीवर राहणे सोयिस्कर होईल अशा प्रकारचे असतात.

प्रश्न : शिळे, खराब अंडे पाण्यावर का तरंगते ?

उत्तर : कोणतीही वस्तू पाण्यावर तरंगेल की बुडेल हे ती वस्तू किती पाणी विस्थापित करते यावर अवलंबून असते. पाण्याचे विस्थापन वस्तूच्या घनत्वावर अवलंबून असते. घनत्व जास्त असल्यास वस्तू कमी पाणी विस्थापित करते व बुडते. याउलट कमी घनत्व असणारी हलकी वस्तू वजनापेक्षा जास्त पाणी हटवते व तरंगत राहते. यामुळे लाकूड तरंगते व लोखंड बुडते.

ताजे अंडे जास्त घनत्वाचे असते. कारण त्यात मोठ्या प्रमाणात अखंडीत प्रोटीन व स्निग्धांश असतात. जसजसे ते शिळे होते तसतशी यात स्वविच्छेदन वा 'ऑटोलिसिस'ची क्रिया चालू राहते. यामुळे प्रोटीन व स्निग्धांश फुटतात वा विघटीत होतात. ते छोट्या मॉलिक्यूसमध्ये तुटतात व गॅसीय उत्पादक अंड्याच्या आवरणाला असलेल्या सूक्ष्म छिद्रांमधून बाहेर पडतात. यामुळे अंडे हलके होते व पाण्यात बुडण्याएवजी तरंगू लागते.

आजोषा

चित्रांकन लेखन, रंग
अजय कालडा

मुलांनो, एका पर्वताच्या शिखरावर एक गरुड राहत असे आणि त्याच पर्वताच्या पायथ्याशी एक कावळा आपले घरटे बांधून राहत असे.

कावळा फारच आळशी होता. अन्न शोधण्यासाठी तो कोणतीही मेहनत करत नसे. तो नेहमी असा विचार करत असे, की त्याची शिकार त्याला आपोआपच मिळावी; अन्न शोधण्यासाठी कुठेही जावे लागू नये.

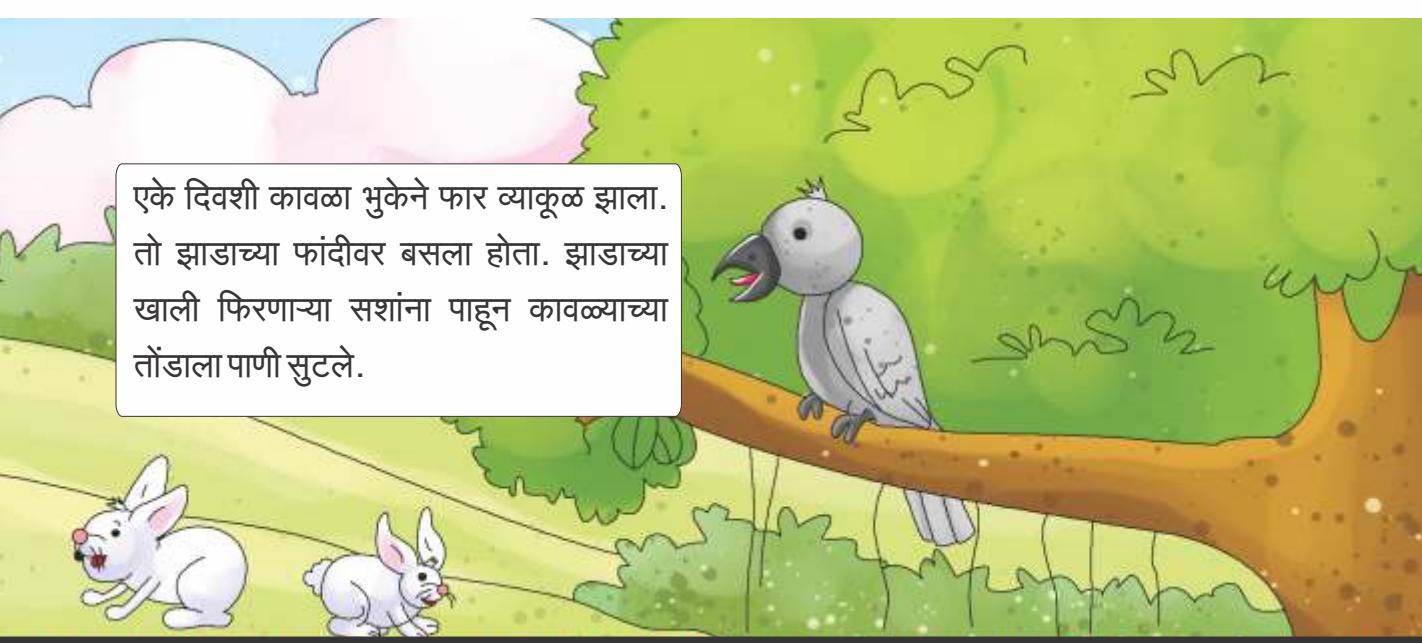
ज्या झाडावर कावळा राहत होता; त्या झाडाच्या सभोवताली ससे राहत असत.

त्यांना पाहून कावळा नेहमी विचार करत असे, की हे सुंदर-सुंदर ससे आपल्याला खायला मिळाले तर किती मजा येईल.

गरुड कधी-कधी पर्वतावरुन खाली झोप घेऊन सश्यांची शिकार करत असे.

एके दिवशी कावळा भुकेने फार व्याकूळ झाला.
तो झाडाच्या फांदीवर बसला होता. झाडाच्या
खाली फिरणाऱ्या सशांना पाहून कावळ्याच्या
तोंडाला पाणी सुटले.

कावळ्याने विचार केला, की आपण देखील
गरुडासारखी सशांची शिकार करुया.

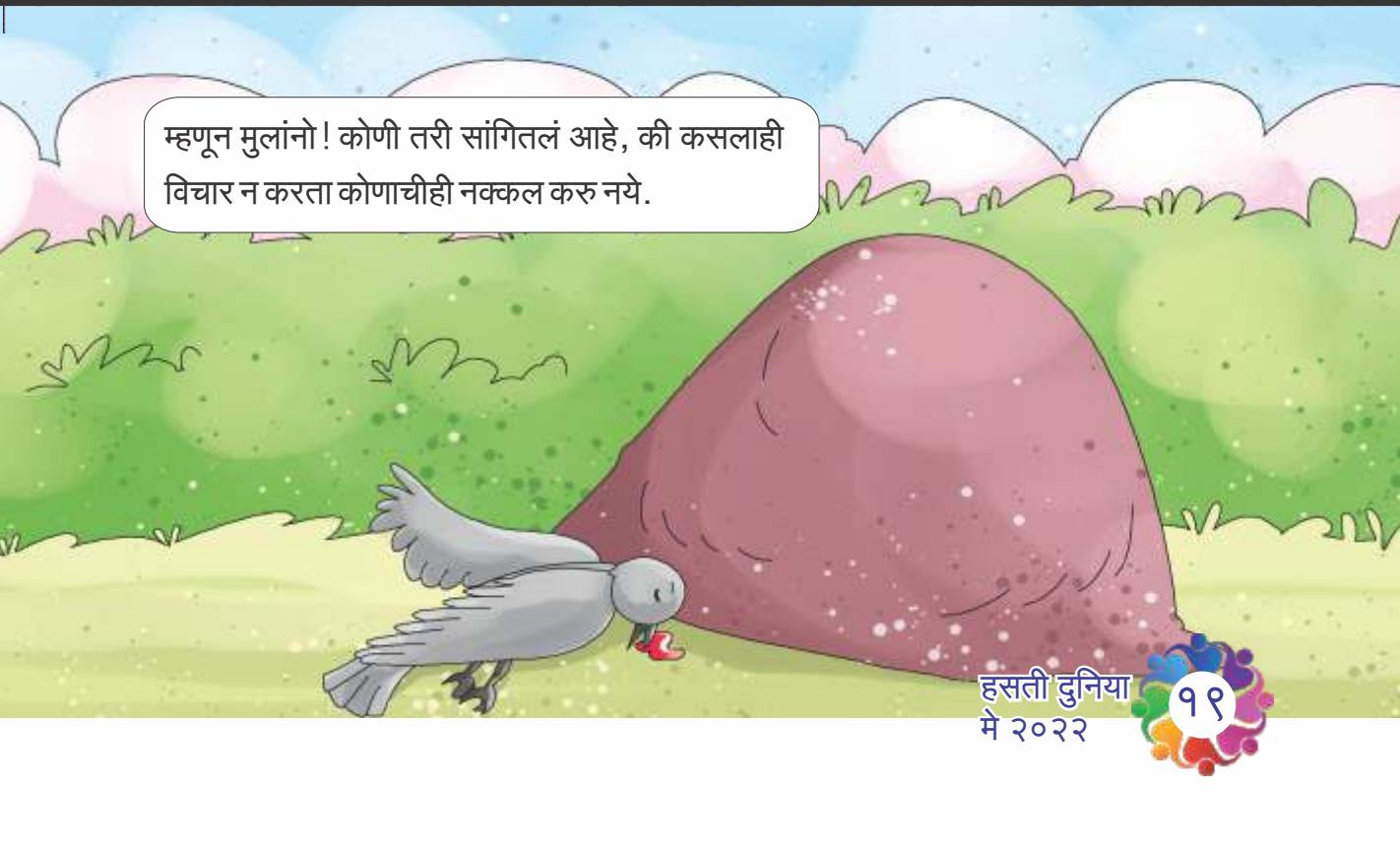
कावळा फार उंच उडाला आणि गरुडासारखा तीव्र गतीने
जमिनीवर येऊन त्याने सशाला पकडण्याचा प्रयत्न केला.

सशाने कावळ्याला आपल्या दिशेने येताना पाहिले
आणि तो लगेच एका दगडाच्या मागे लपला.

कावळ्याला गरुडासारखी शिकार करण्याची तर सवय
नव्हतीच. तो स्वतःला सांभाळू शकला नाही आणि
दगडावर जाऊन आपटला व तिथेच त्याचा प्राण गेला.

म्हणून मुलांनो! कोणी तरी सांगितलं आहे, की कसलाही
विचार न करता कोणाचीही नक्कल करू नये.

कथा

जशी संगत तशी रंगत

दी पक आणि राजेश शेजारी शेजारी राहत होते. ते एकाच वर्गात शिकत होते. दोघेही अभ्यासात हुशार होते; परंतु स्वभाव मात्र एकमेकांच्या अगदी विरुद्ध होता. दीपक हड्डी, दुराग्रही व भांडखोर स्वभावाचा होता, तर राजेश शांत आणि मनमिळावू होता. दीपकच्या आई वडिलांना दीपकची खूप चिंता वाटत होती. त्याच्या स्वभावात सुधारणा व्हावी

म्हणून त्यांनी खूप प्रयत्न केले; परंतु दीपकच्या स्वभावात काही सुधारणा झाली नाही.

एके दिवशी दीपकचे वडील त्याच्या वर्गशिक्षकांना भेटले. त्यांनी दीपकच्या वर्तनाबाबत चिंता व्यक्त केली. तेव्हा शिक्षक म्हणाले, “ठीक आहे, तुम्ही काही काळजी करू नका. मी अलीकडेच या शाळेत हजर झालो आहे. अजून मला

मुलांचा परिचय नीटसा झालेला नाही.”

शिक्षकांनी काही दिवस दीपकचे निरीक्षण केले. त्याचे मित्र कोण, तो काय फावल्या वेळात काय करतो, कोणती पुस्तकं वाचतो, कोणते खेळ खेळतो या सर्व गोष्टी त्यांनी पाहिल्यावर त्यांना असं दिसून आलं, की दीपक ज्या मुलांच्या संगतीत राहतो ती मुलं दुर्गुणी आहेत. त्यामुळे दीपक हुशार असूनही त्याच्यामध्ये हे दुर्गुण आलेले आहेत.

एकदा शिक्षकांनी दोन पिशव्या आणल्या. एकामध्ये कोळशाची पावडर आणि दुसऱ्या पिशवीत चंदनाची पावडर होती. शिक्षकांनी दीपकला प्रयोगशाळेत नेले आणि त्याच्या दोन्ही हातात कोळशाची पावडर ओतली. त्याला सांगितले, ही पावडर समोर ठेवलेल्या भांड्यात ठेवून ये. दीपकने त्याप्रमाणे केले. शिक्षक म्हणाले, आता तुझा हात दाखव बघू? त्याने हात दाखवला. शिक्षकांनी विचारले, तुझे हात काळे का झाले? तो म्हणाला, सर कोळसा काळा आहे म्हणून माझे हात काळे झाले. बरं, तुझ्या कपड्यांना जर हे हात लागले तर काय होईल? शिक्षकांनी पुन्हा विचारले, दीपक म्हणाला, कपडे काळे होतील. चेहऱ्याला लागला तर चेहरा काळा होईल.

शिक्षकांनी त्याला हात धुवायला पाठवले. हात धुवून आल्यानंतर त्याच्या हातात चंदनाची पावडर ओतली आणि

त्याला सांगितले ही पावडर समोर ठेवलेल्या भांड्यात ठेवून ये. नंतर त्याचे हात हातात घेत शिक्षक म्हणाले, तुझ्या हाताला सुगंध का येतोय बरं? तो म्हणाला, चंदनाचा सुगंध हातालाही मिळाला. शिक्षकांनी त्याला हात धुवून यायला सांगितले. नंतर ते म्हणाले, आता बघ बरं, हाताला चंदनाचा सुगंध येतोय का? तो म्हणाला, सर अजूनही चंदनाचा सुगंध येतो. मग दीपकला प्रेमाने समजावत म्हणाले, “बाळ! जसे कोळशाची पावडर हातात घेतल्यामुळे तुझे हात काळे झाले तसे जे दुर्गुणी मित्र आहेत त्याच्या सहवासात राहून तुझ्यां अंतःकरण किती काळं झालं असेल याची कल्पना केली आहेस का? तू एवढा हुशार असूनही तुझ्या स्वभावात, वागण्या बोलण्यात बदल का झाला याचा विचार कर. आता राजेशकडेच बघ, त्याचे सगळे मित्र हे सद्गुणी, अभ्यासू हुशार आहेत त्याच्यामुळे तो देखील सद्गुणी बनला. आपण जशी संगत करतो तसा आपल्या मनावर देखील रंग चढतो. म्हणून चांगल्या मित्रांची संगत धरावी.” दीपक म्हणाला, “होय सर एक सुभाषितदेखील आहे, सुसंगती सदा घडो सुजन वाक्य कानी पडो.”

पुढे राजेश आणि दीपक हे चांगले मित्र आणि चांगले शेजारी बनले. त्यामुळे दीपकच्या आई वडिलांना खूप आनंद झाला.

वनदेवी तुलसी गौडा

देशातला चौथा सर्वोच्च नागरी सन्मान म्हणजे पदमश्री पुरस्कार. हा पुरस्कार प्राप्त करणाऱ्या ७७ वर्षीय आजी आहेत तुलसी गौडा. त्या कर्नाटकातील होन्नाली गावी राहतात. १९४४ साली त्यांचा जन्म एका गरीब आदिवासी कुटुंबात झाला. त्या दोन वर्षांच्या असतानाच त्यांचे वडील वारले. पोटापाण्यासाठी त्या लहानपणापासूनच आपल्या आईसोबत एका नर्सरीत काम करु लागल्या. त्यानंतर त्यांनी जे कार्य केलेलं आहे त्याची दखल खुद सरकारला घ्यावी लागली. आणि सन २०२० च्या पदमश्री पुरस्कारासाठी त्यांची निवड झाली. हा पुरस्कार त्यांना ८ नोव्हेंबर २०२१ रोजी दिल्ली येथे देण्यात आला.

राष्ट्र पतींच्या हस्ते पुरस्कार घेण्यासाठी त्या जात असताना संपूर्ण देशाने त्यांना अनवाणी पायाने रेड कार्पेटवर जातांना पाहिले. गाव खेड्यातल्या पारंपारिक कपड्यातील ही आजी सर्वांच्या कौतुकाचा विषय होता. कारण तिने समाजाला पर्यावरणाशी संबंधित फार मोठे योगदान दिलेले आहे.

वयाच्या दहाव्या-बाराव्या वर्षांपासून फुलझाडांशी त्यांचा जवळून संबंध आला होता.

त्यांचं निसर्गाचं वेड आणि ज्ञान पाहून वनविभागाने त्यांना नर्सरीमध्ये काम दिलं. त्या कामात त्यांनी स्वतःला झोकून दिलं. साठ वर्षात त्यांनी एक लाखाहून अधिक झाड रुजवली व वाढवली. कोणतं ही औपचारिक शिक्षण नसताना त्यांनी बी-बियाणांचं जतन करणं, संवर्धन व लागवड करणं तसंच रोपांची निगा कशी करावी याचं सखोल ज्ञान प्राप्त केलेलं होतं. कोणतं बी केव्हा पेरावं? कोणत्या हंगामात कोणतं बी रुजतं? ते कसं वाढतं? त्याला कोणतं हवामान मानवतं याचं ज्ञान त्यांना निसर्गातूनच प्राप्त झालं होतं.

त्यांची निसर्गाविषयीची तळमळ पाहून लोक त्यांना 'वनदेवी' असं देखील म्हणू लागले. घरची गरिबी, शिक्षणाचा अभाव, साधनसामग्रीचा अभाव असं असूनही त्यांनी निसर्ग संवर्धनातून समाजाला फार मोठी देणगी आणि प्रेरणा दिली आहे.

आज वृक्षारोपण करण्यासाठी विविध पातळीवर अनेक प्रयत्न केले जात आहेत. स्वतःला सुशिक्षित म्हणवणारे केवळ प्रसिद्धीसाठी वृक्षलागडीचा देखावा करत आहेत; परंतु दुर्गम भागात प्रसिद्धी पासून दूर असलेल्या तुलसी आजींनी केवळ निसर्गावरील प्रेमापोटी केलेलं कार्य निश्चितच सर्वांसाठी प्रेरणादायी आहे.

कथा

शेरास सव्वाशेर

एक व्यापारी होता. तो एका नगरीतून दुसऱ्या नगरीत व्यापार करण्यासाठी जात असे. त्याकाळी वाहनांची सोय नसे. त्यामुळे पायी किंवा बैलगाडी ने प्रवास करावा लागे.

एकदा व्यापारी आपला माल विकून घरी जात असताना एका धर्मशाळेत मुक्कामाला थांबला. त्याच धर्मशाळेत एक चोर देखील होता. त्याने पाहिले की व्यापान्याजवळ सोन्याच्या मोहरांची थेली आहे. त्याने व्यापान्याशी ओळख करत त्याच्या गावाचे नाव विचारून घेतले आणि आपण एक यात्रेकरू असून तीर्थयात्रेला जात आहोत

असे सांगत तोही व्यापान्याच्या सोबत प्रवास करू लागला. दिवसभर चालून ते एका गावात पोहचले. तेथील एका धर्मशाळेत मुक्कामाला थांबले. चोराचं सारं लक्ष त्या व्यापान्याकडे असलेल्या सोन्याच्या मोहरांकडे लागलेले होते. त्या मोहरा कशा हस्तगत करायच्या याचाच विचार तो करत होता. ही गोष्ट चाणाक्ष व्यापान्याच्या लक्षात आली. त्याने चोराला तसे काही जाणवू दिले नाही. दोघं रात्री भोजन करून झोपी गेले. त्या दरम्यान चोर बाहेर काही कारणासाठी गेला आहे हे पाहून व्यापान्याने सोन्याच्या मोहरांची थेली त्याच्या अंथरुणाखाली लपवून ठेवली आणि

प्रिय गोष्ट केव्हाही सुंदरच वाटते.

तो शांतपणे झोपी गेला. चोर झोपेचं सोंग घेत पडून राहिला. मध्यरात्र उटून त्याने व्यापान्याची झडती घेतली; सर्व सामान चाचपून पाहिलं; पण त्याला काहीच मिळालं नाही. दुसऱ्या दिवशी पुन्हा प्रवास सुरु झाला. संध्याकाळी पुन्हा आणखी एका ठिकाणी मुक्काम झाला. त्यावेळी देखील चोराने व्यापान्याचे सर्व सामान चाचपून पाहिलं; पण काहीही सापडलं नाही. पुन्हा सकाळी प्रवास सुरु झाला. शेवटी होता होता व्यापान्याचं गाव जवळ आलं. चोराच्या मनात मात्र मोहरांचाच विचार चालू होता. व्यापान्याने सोन्याच्या मोहरांची थेली त्याने कुठे ठेवली असेल? तो बेचौन होता. शेवटी न राहवून चोराने व्यापान्याचा निरोप घेता घेता ही गोष्ट विचारलीच. म्हणाला, “क्षमा करा शेटजी! मी कोणी यात्रेकरू नाही तर एक चोर आहे. तुमच्या जवळ असलेल्या सोन्याच्या मोहरांची थेली चोरावी म्हणून मी तुमच्या सोबत दोन रात्री काढल्या; परंतु गेल्या दोन रात्री तुमचं सगळं सामान चाचपूनही मला कुठेच मोहरांची थेली मिळाली नाही, तेव्हा एवढंच सांगण्याची कृपा करा की शेवटी ती थेली तुम्ही कुठे ठेवली होती?”

व्यापारी म्हणाला, “हे भल्या माणसा! पहिल्या दिवशीच मी तुला ओळखलं होतं. म्हणून जेव्हा रात्री झोपायची वेळ व्हायची, तेव्हा तुझ्या अपरोक्ष सोन्याच्या मोहरांची थेली मी तुझ्या उशीखाली ठेवून देत असे आणि सकाळी तू तोंड धुवायला गेला की पुन्हा माझ्या खिंशात ठेवून देत असे. मला ठाऊक आहे तू माझ्या सामानाची झडती घेशील पण स्वतःच सामान चाचपून पाहणार नाहीस. म्हणून तुला त्या मोहरा मिळू शकल्या नाही.

चोराला मात्र आपल्याच मूर्खपणावर हसू येऊ लागलं.

२४

हस्ती दुनिया
मे २०२२

अंकाची गंमत

एकक स्थानी **9** असणाऱ्या
कोणत्याही **2** अंकी संख्येचा पाढा तयार करा.
उदा. **9, 19, 29, 39, 49** इत्यादी

9	19	29
0 9	1 9	2 9
1 8	3 8	5 8
2 7	5 7	8 7
3 6	7 6	11 6
4 5	9 5	14 5
5 4	11 4	17 4
6 3	13 3	20 3
7 2	15 2	23 2
8 1	17 1	26 1
9 0	19 0	29 0

इथे **9** च्या पाढ्यात दशकस्थानी **0,1,2,** असे अंक घेतले. **19** च्या पाढ्यात दशकस्थानी **1, 3, 5,** असे दोनचा फरक असलेले अंक घ्यावेत. **29** च्या पाढ्यात दशकस्थानी तीनचा फरक असलेले अंक घ्यावेत. तर एककस्थानी प्रत्येक वेळी उत्तरत्या क्रमाने **9, 8, 7** असे अंक लिहावेत, की झाला पाढा.

उद्योगाचे घरी, लक्ष्मी नांदे सर्वतोपरी.

ज्ञानदृष्टीने घटावे

चा र नेत्रहीन (अंध) माणसं आणि हत्तीची गोष्ट आपण बन्याचदा ऐकली असेल. गावात हत्ती येतो. तेव्हा ती नेत्रहीन माणसं हत्तीला स्पर्श करतात. ज्याच्या हाती जो अवयव लागला त्यावरुन हत्ती त्या आकाराचा असल्याचा दावा ते करतात आणि आपसात भांडत राहतात; परंतु जेव्हा एक डोळस सज्जन येतो आणि समजावतो, की हे अवयव म्हणजे हत्ती नसून हे सारे अवयव मिळून हत्ती आहे. परंतु तरीही ती गोष्ट त्यांच्या लक्षात येत नाही. तेव्हा तो सज्जन त्यांच्या डोळ्यावरच्या पट्ट्या सोडतो. हत्तीचं प्रत्यक्ष दर्शन जेव्हा त्यांना होतं तेव्हा त्यांच्यामध्ये असलेले मतभेद वाद मिटतात ज्याला जे समजले त्यालाच परमात्मा मानण्याची चूक केली जाते. पाण्यालाही अनेक भाषेत वेगवेगळ्या प्रकारे संबोधले जाते परंतु पाणी हे वेगळे नसून एकच आहे ही बाब जेव्हा दृष्टीस येते तेव्हा लक्षात येते.

हत्तीच्या गोष्टीवरुन आणखी एक बाब लक्षात येते की हत्तीचे अवयव हे ज्ञान आणि धर्म यांची शिकवण ही देतात. हत्तीची सॉंड जशी वस्तू मागच्या बाजूला फेकते तसे भक्त देखील यश—अपयश मागच्या दिशेने भिरकावतात. त्यांचा प्रभाव आपल्यावर पडू देत नाहीत. हत्तीचे पाय इतके मजबूत आणि स्थिर असतात, तसा भक्ताचा विश्वास देखील दृढ आणि परिपक्व असतो. जीवनात

येणाऱ्या चढ—उतारांचा प्रभाव ग्रहण न करता ते सदैव दूर राहतात. हत्तीचे मोठे कान सदैव हालत राहतात. त्यामुळे कोणतीही अपायकारक वस्तू त्याच्या कानात शिरत नाही. तसे भक्त देखील निंदा क्रोधरुपी शत्रूला आपल्यामध्ये प्रवेशच करू देत नाहीत. ते सत्संग केवळ कानांनी श्रवण करत नाहीत तर हृदयात उतरवतात म्हणूनच ते या निर्गुण निराकार ईश्वराच्या रंगात सदैव रंगलेले असतात. हत्ती मात्र एवढा मोठा असूनही त्याची शेपटी मात्र छोटीशीच असते. भक्त देखील खूप मोठं परोपकराची कार्ये करूनही स्वतःला शेपटी सारखं लहान ठेवतो. स्वतःला मिळालेलं यश कीर्ती मानसन्मान स्तुती या गोष्टी मोठ्या मानत नाही आपली विद्या, धन, शहाणपण यांना मोठं समजत नाही. तर निराकार प्रभुलाच तो सर्वस्व मानतो.

वाढदिवसाच्या हादिक शुभेच्छा

कार्तिकी पाटील

दुर्गेश सातर्डेकर

श्रीशा सूर्यवंशी

ओंकार पांचाळ

मथंन काले

तिर्था नेवरेकर

वंश विचारे

अनन्या विचारे

अव्यान सावळे

लावण्या चांदेकर

सुदीक्षा जाधव

शैर्य पवार

सौम्या साखरे

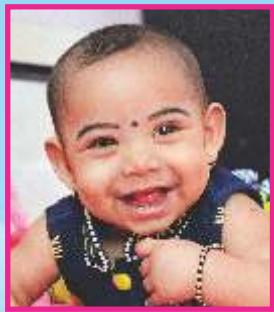
रेहान मुलानी

प्राची देसाई

सिमरन जालगावकर

ओवी पाटील

सर्वज्ञ निकम

समर्पण राणे

सलोनी पाटील

साची महाजन

रुही नरे

रियांश मालवे

शिशा सूर्यवंशी

श्रद्धा जाधव

शर्वरी आग्रे

विहान आग्रे

सिद्धांत पाटील

महाराष्ट्र दिनांकिमित

ऐतिहासिक पार्श्वभूमी लाभले ल्या महाराष्ट्रातील विविध शहरांच्या नावालाही इतिहास आहे. त्यानंतर काही शहरांच्या नावात बदल करण्यात आले आहे.

महाराष्ट्रातील ३६ जिल्ह्याची वेगवेगळी अशी वैशिष्ट्य आहे. महाराष्ट्रातील अनेक जिल्ह्यांची जुनी नावं बन्याच जणांना माहित नसतील. अशावेळी आपण बराच विचार करत असतो की, जिल्ह्याचे नाव का बदलण्यात आले. त्या मागचा इतिहास काय असेल. कशावरुन हे नाव ठेवण्यात आले असेल. असे एक ना अनेक प्रश्न आपल्याला भेडसावत असतात. महाराष्ट्रात एकूण ३६ जिल्हे आहेत. त्यातील काही जिल्ह्यांची नावं काळानुसार बदलत गेली. महाराष्ट्रातील प्रत्येक जिल्ह्यातील संकैतस्थळाच्या माहितीनुसार त्या त्या शहरांचा नावांचा उल्लेख केला आहे. महाराष्ट्रातील जिल्ह्यांची नावे कशी ठरली असतील ते जरुर वाचा.

महाराष्ट्रातील जिल्ह्यांची नावे

अमरावती

महाराष्ट्रातील एक महत्त्वाचे, मध्यवर्ती, औद्योगिक केंद्र व ऐतिहासिक पर्यटनकेंद्र अशी ओळख असलेला अमरावती जिल्हा. अमरावतीला विर्दभाची सांस्कृतिक राजधानी म्हणूनही ओळखले जाते. या जिल्ह्याचे मूळ नाव उमरावती होते. त्यानंतर अमरावती असे करण्यात आले.

औरंगाबाद

महाराष्ट्रातील औरंगाबाद जिल्हा हा खाम नदीच्या काठी वसलेला आहे. आजच्या औरंगाबादचे नाव पूर्वी खडकी होते. तसेच अहमदनगरचा निजामशहा मूर्तझा द्वितीय याचा मंत्री मलिक अंबर याने हे शहर वसवले आहे. मलिक अंबरने या शहराचे नाव फतेहपूर असे ठेवले होते. पुढे औरंगजेब या मुघल सम्राटाच्या नावावरुन औरंगाबाद हे नाव त्याच्या मृत्यूनंतर ठेवण्यात आले.

बीड

महाराष्ट्रातील बीड जिल्हा हा बालाघाट डोंगराच्या पायथ्याशी बिंदुसरा नदीच्या खोन्यात बिळासारख्या ठिकाणी हे शहर वसलेले असल्याने बीळ या अपभ्रंशातून बीड हे नाव पडले आहे.

भंडारा

महाराष्ट्रातील भंडारा जिल्हा हा पितळी भांड्यांचे शहर म्हणून ओळखला जात होता. भाणारा शब्दापासून भंडारा हे नाव पडले आहे. भाण हा शब्द भांडी या अर्थाने पूर्वी वापरला जात होता. भंडारा हे पितळी भांड्यांसाठी पूर्वापार प्रसिद्ध असल्यामुळे भाण शब्दावरुन भाणारा असे नाव पडल्यामुळे त्यानंतर भंडारा असे ठेवण्यात आले.

बुलडाणा

बुलडाणा जिल्हा हा अजिंठ्याच्या डोंगररांगामध्ये वसलेले हे शहर प्राचीन

काळात भिल्लठाणा म्हणून ओळखले जात होते. भिल्लठाणा म्हणजे भिल्लाचे मुक्कामाचे स्थान. त्यानंतर बुलढाणा हे नाव पडले आहे.

चंद्रपूर

महाराष्ट्र राज्यातील विदर्भ विभागात चंद्रपूर जिल्हा आहे. चंद्रपूरला आधी चांदा म्हणून ओळख होती. चंद्रपूर जिल्ह्याला काळ्या सोन्याची भूमी असेही म्हणतात. या जिल्ह्यात कोळसा खाणी आणि चुन्याच्या खाणीही आहेत.

धुळे

महाराष्ट्रातील धुळे जिल्हा हा पूर्वी पश्चिम खान्देश जिल्हा म्हणून ओळखला जात होता. तसेच गुजरातचा सुलतान पहिला अहमद यांने फारुकी राजांना खान ही पदवी दिलेली होती व त्यावरुन साजेशे खान्देश असे याचे नाव करण्यात आले. त्यानंतर हा जिल्हा धुळे या नावाने प्रचलित झाला.

गोंदिया

महाराष्ट्रातील राज्याच्या शेवटच्या टोकावर वसलेल्या गोंदिया शहराला समृद्ध असा ऐतिहासिक वारसा लाभलेला आहे. गोंड समाज हे येथील जुने रहिवासी आहेत. त्यांचा उद्योग डिंक (गोंद) आणि लाख आणून गावात विकण्याचा होता. त्यामुळे या जिल्ह्याचे नाव गोंदिया पडले आहे. गोंदिया शहर हे तांदळाचे शहर म्हणूनही ओळखले जाते.

हिंगोली

महाराष्ट्रातील हिंगोली हा जिल्हा पूर्वी विंगुली, लिंगोली या नावाने ओळखला जात होता. त्यानंतर हिंगोली या नावाने या जिल्ह्याची ओळख निर्माण झाली आहे.

जळगाव

महाराष्ट्रातील जळगाव हा जिल्हा पूर्व खान्देश म्हणूनही ओळखला जातो. पूर्व खान्देश अस्तित्वात असलेला जिल्हा आजचा जळगाव जिल्हा बनला आहे.

जालना

महाराष्ट्रातील जालना जिल्हा हा कुंडलिक नदीच्या किनाऱ्यावर वसलेला आहे. हे मराठवाड्यातील एक महत्वाचे व्यावसायिक केंद्र आहे. सुरवातीला धनवान मुहमदन व्यापाराच्या इच्छेप्रमाणे ज्याला या ठिकाणी खूप फायदा झाला. त्यांचा विणकामाचा (जुलाह) हा व्यवसाय होता. त्यामुळे जुलाह वरुन जालना या नावाने ओळख सुरु झाली.

कोळ्हापूर

डोंगररांगांमध्ये वसलेले हे प्राचीन शहर. महाराष्ट्रातील साडेतीन शक्तीपीठमधील एक कोळ्हापूरचे महालक्ष्मी मंदिर. महालक्ष्मीचे देवालय स्थापन होण्यापूर्वी आणि त्यानंतरही अनेक शतकापर्यंत शहराचे जुने व सर्वसंमत असे नाव कोळ्हापूर होते. पूर्वी कोला नावाच्या एका असूराचा महालक्ष्मीने वध केला, त्यानंतर कोळ्हापूर या नावाने ओळख सुरुवात झाली असे म्हटले जाते.

लातूर

महाराष्ट्रातील लातूर जिल्ह्याचे पूर्वीचे नाव लत्तपूर असे होते. त्यानंतर त्या नावात बदल करून लातूर या नावाने ओळख निर्माण झाली.

मुंबई

महाराष्ट्राची राजधानी म्हणून आपण मुंबई शहराला ओळखतो. तसेच हा जिल्हा सात

(पान ३५ वर)

तुमच्या हृदयात नेहमीच आशा आणि आनंदाला जागा असू घ्या.

हसती दुनिया
मे २०२२

हसा मुलांनो हसा

वर्तमानपत्र विक्रेता मुलगा (ट्रेनमध्ये) : वाचा, आजची ताजी खबर! बावीस जनांना हातोहात फसवले.

एक प्रवासी : मध्याशी हा पोरगा एकवीस जनांना फसवलं म्हणून ओरडत होता, आता बावीस जनांना म्हणतोय.

दुसरा प्रवासी : एकवीसावा मी होतो, बावीसावे तुम्ही आहात. तो जे ओरडतोय ना तसली काही बातमी नाहीये पेपरात.

बंटी : काय हो आजोबा, अभ्यास केलाय ना?
आजोबा : अरे, या वयात मला अभ्यास करून कुठे परीक्षा द्यायला जायचं आहे?
बंटी : काल तर बाबा सांगत होते, की उद्या आजोबांची ब्लड टेस्ट आहे म्हणून!

व्याकरणाचे शिक्षक : (फळ्यावर एक वाक्य लिहितात) ‘खूप प्रयत्न करूनही सदाभाऊ मरण पावले’ मुलांनो, या वाक्यात कर्ता कोण आहे ते सांगा.
संजू : (खूप विचार करून) परमेश्वर!

भिकारी : शेठजी, गरिबाला काहीतरी भिक्षा द्या.

शेठजी : काय रे, समजा तुला जर एक करोडची लॉटरी लागली, तर तू काय करशील?

भिकारी : मी आधी एक अलीशान कार घेईन आणि कारमध्ये बसून भीक मागेन.

वकील : लीलाकाकू तुम्ही बाळूकाकांना खुर्ची का फेकून मारली?

लीलाकाकू : काय करणार साहेब, टेबल माझ्याने उचलताच येईना.

डॉक्टर : आजी, तुमच्या नातवाच्या डोक्याला खोक पडलीय, चार पाच टाके घालावे लागतील.

आजी : बरं, किती पैसे होतील?

डॉक्टर : पाचशे रुपये होतील.

आजी : काय, पाचशे रुपये? आरे नाक्यावर वरचा दगडू मोर्ची पाच रुपयात आखद्या चपलेला टाके घालून देतो.

शिक्षक : जेवण न करता माणूस किती दिवस जगू शकेल?

विन्या : खूप वर्ष जगू शकेल.

शिक्षक : ते कसं काय?

विन्या : न्याहारी करून!

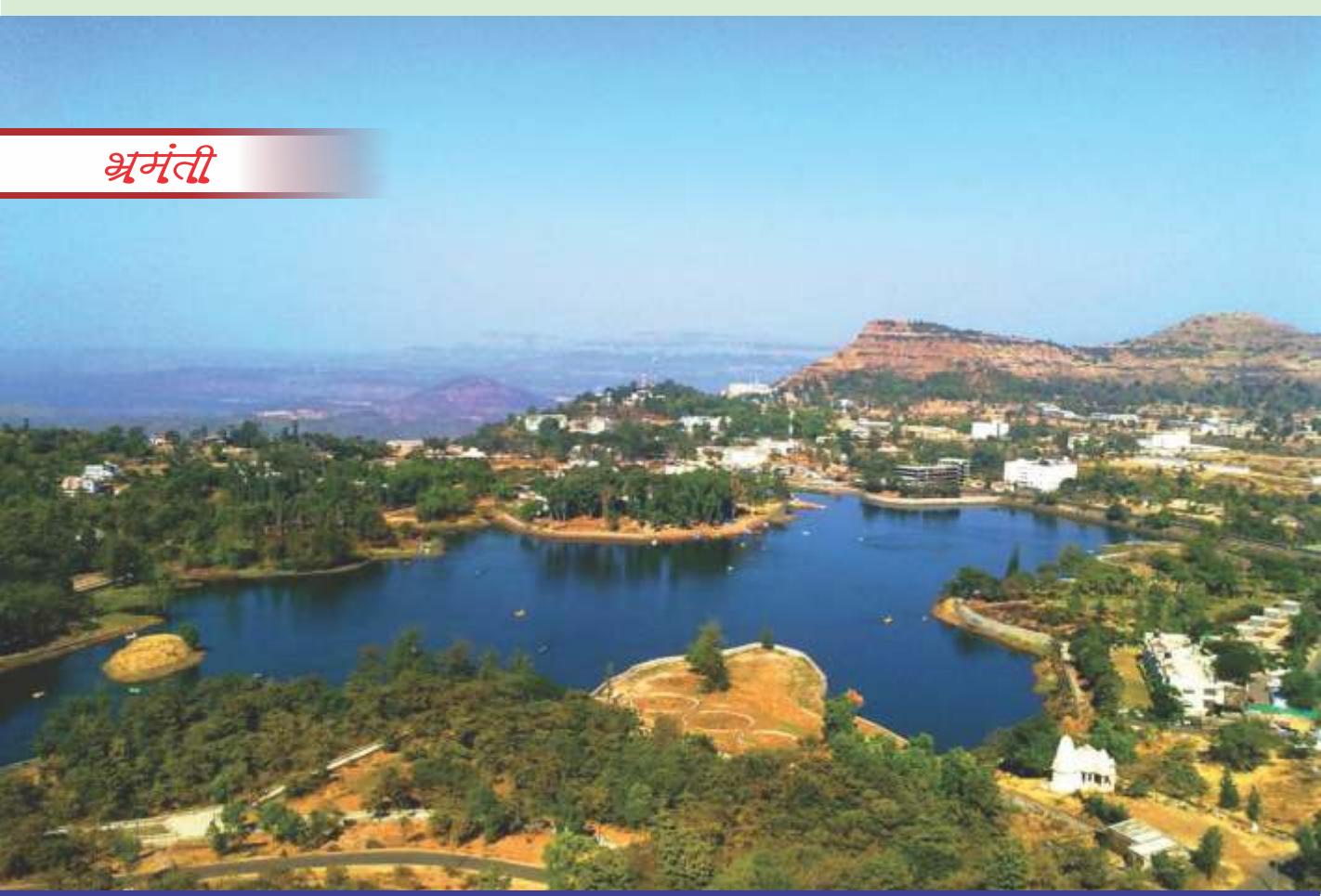

आई : बंडूअरे आजोबांच्या पत्राला उत्तर दिलंस की नाही?

बंडू : नाही.

आई : का?

बंडू : आई, तूच सांगितलंस ना, आपल्यापेक्षा मोर्चांना उलट उत्तर द्यायचं नाही म्हणून!

सापुतारा

गुजरात महाराष्ट्राच्या सीमेवर डांग जिल्ह्यातील सापुतारा हे अतिशय रमणीय हिल स्टेशन पर्यटकांचे विशेष आकर्षणाचे केंद्र बनले आहे. येथील वातावरण नेहमी आल्हाददायक असते.

सापुतार्यातील काही पर्यटन स्थळं

सापुतारा लेक

शहराच्या मध्यभागी असलेला हा विस्तीर्ण जलाशय सापुतार्याच्या सौंदर्यात भर घालतो. इथे बोटिंगचा आनंद घेत आजूबाजूचा निसर्गरम्य परिसर न्याहाळत पर्यटक आनंद घेतात.

लेक गार्डन

सापुतारा सरोवराजवळ हा बगीच्या असल्याने याचे नाव लेक गार्डन आहे. अतिशय सुंदर पिकनिक स्पॉट असलेल्या या ठिकाणी सध्याकाळी फिरण्याची एक वेगळीच मजा येते.

स्टेप गार्डन

वीस—एकवीस पायऱ्यांवर वसलेली ही बाग अतिशय सुंदर दिसते. या ठिकाणी रंगीबेरंगी फुलझाड असल्याने फोटोग्राफीसाठी याठिकाणी पर्यटक गर्दी करतात. येथे विविध रंगांच्या फुलांचा सुंदर नजारा दिसतो. मंगळवारी ही गार्डन बंद असते.

रोप वे(सनसेट पॉइंट)

टाऊन ह्यू पॉइंट

सर्वात उंचावर असलेलं हे स्थळ घोडेस्वारी, उंटस्वारी, विविध साहसी खेळ खेळण्यासाठी आहे. इथून खाली संपूर्ण नजारा दिसतो.

पूर्ण वन्यजीव अभयारण्य

सापुतारा येथील हे घनदाट जंगल निरनिराळ्या पशुपक्षी, प्राण्यांसाठी तसेच विविध वनस्पतींसाठी प्रसिद्ध आहे. सुमारे १६० चौरस किलोमीटर परिसरात हे जंगल पसरलेलं आहे.

सनसेट व सनराइज पॉइंट

या पॉइंटवरून सूर्यास्त आणि सूर्योदय यांचं विहंगम दृश्य पाहता येत. इथं रोप वे ने जाता येत. रोप वे ला जाऊन येऊन ७७ रुपये तिकीट आहे. रोपवेचा थरारक आनंद काही वेगळाच असतो. सनसेट पाइंटला गांधी शिखर पाइंट असंही म्हणतात.

गिरा वॉटर फॉल

गिरा नदीवर असलेला हा धबधबा सुमारे शंभर फृट उंचावरून खाली कोसळतो आणि पुढे अंबिका नदीला जाऊन मिळतो. पावसाळ्यात याचं दृश्य काही वेगळंच असत. पावसाळ्यात हा धबधबा सर्व बाजूनी भरुन वाहू लागतो.

कुठलीही समस्या फार काळ टिकत नाही.

नागेश्वर महादेव मंदिर
हे एक लोकप्रिय धार्मिक स्थळ आहे. येथे भगवान शंकराचं मंदिर आहे.

सापुतारा म्युझियम

आदिवासी जीवनशैलीवर आधारित विविध पैलू उलगडून दाखवणारं हे संग्रहालय आहे. आदिवासींचे पारंपारिक लोकनृत्य, वेशभूषा, विविध वस्तू इत्यादीचे दर्शन या ठिकाणी घडते.

डॉन हिल स्टेशन
यास टेबल पाइंट देखील म्हणतात.

शबरीधाम

रामायणकाळात माता शबरीचं इथं वास्तव्य होतं, तिने श्रीरामांना उष्टी बोरं इथंच चाखावयास दिली होती अशी मान्यता आहे. वनवास काळात श्रीरामांचं काही काळ इथं वास्तव्य होतं असं सांगितलं जातं.

सूरत पासून १२० किलोमीटर तर नाशिक पासून ९० किलोमीटर अंतरावर असलेल्या ह्या ठिकाणी राहण्याची सोय देखील उत्तम आहे.

शबरीधाम

हसती दुनिया
मे २०२२

समर्थ दर्शन : भाग - ८५

श्रेष्ठांचा देहत्याग

समर्थाच्या मोठ्या बंधूना श्रेष्ठ असे म्हणत. ते त्यांच्या जन्मगावी जांब येथेच राहत. जांबेस राहून त्यांनी भक्तीरहस्य आणि इतर ग्रंथ लिहिले व उपासना करून जगाचा उद्धार केला. आता निजधामास जाण्याची वेळ आली तेव्हा समर्थाची भेट घ्यावी अशी इच्छा झाली. समर्थानीही त्यांची इच्छा जाणून जांब येथे येऊन त्यांची भेट घेतली. काही दिवस वास्तव्य केल्यानंतर समर्थ चाफळला परत आले.

शेवाळ्याचे देशमुख हे श्रेष्ठांचे एक परमशिष्य होते. त्यांनी श्रेष्ठांना आपल्या घरी लग्न समारंभप्रसंगी आमंत्रित केले. शिष्याच्या

आग्रहास्तव ते देशमुखांकडे गेले. देशमुखांना फार आनंद झाला. त्यांनी श्रेष्ठांना दोन दिवस ठेवून घेतले. नंतर श्रेष्ठ परत यायला निघाले, तेव्हा मार्गावर असलेल्या दहीलवाडा येथील आमराईत ते उतरले. तो दिवस फाल्युन वद्य चतुर्दशीचा होता. स्नानसंध्या झाल्यानंतर श्रेष्ठांनी सर्व शिष्यांना आणि आपले चिरंजीव रामचंद्रबुवा या सर्वांना बोलावून सांगितले की “आता आमची निजधामास जाण्याची वेळ झालेली आहे.” असे म्हणून ते दर्भासन घालून बसले. त्यांचे हे बोलणे ऐकून सर्व मंडळी रडू लागली. तेव्हा श्रेष्ठ म्हणाले, “आजपर्यंत आमच्या सहवासात राहिलात. आता दुःखी

होऊ नये. उपासना करून हेच सामर्थ्य मिळवलं का? हा मृत्युलोक आहे. इथं आलेला प्राणी जाणारच आहे. त्याबद्दल खेद करू नये. रघुपतीची सेवा करून जगाचा उद्धार करावा.” असे म्हणून त्यांनी दर्भासन घालून प्रयोपवेशन क्रियेस आरंभ केला.

दुपारच्या वेळी अकरा वेळा हर हर असं उच्चारण करत राम असे मोठ्याने म्हटले आणि आपला देह सोडला. ही बातमी त्यांच्या गावी जांब येथे कळविण्यात आली. तेव्हा श्रेष्ठांची पत्नी पार्वतीबाई आणि दुसरे सुपुत्र रामजीबाबा मध्यरात्री येऊन पोचले. पार्वतीबाईंनी सती जाण्याचा निश्चय केला. दुसऱ्या दिवशी त्यांच्या देहाचा अंत्यविधी झाला. शेवळकर देशमुखांनी त्या ठिकाणी वृदावन बांधून नंदादीपाची व्यवस्था केली. ती प्रथा आजही चालू आहे. ही घटना समर्थाना अंतज्ञानाने समजली. समर्थानी सकाळी स्नानसंध्या उरकून उद्धवाला कीर्तन करण्यास सांगितले. कीर्तन दुपारपर्यंत चालू होते. ते आटोपल्यानंतर समर्थ सर्व शिष्य मंडळीसह स्नान करण्यास गेले. तेव्हा शिष्यमंडळींनी आश्चर्याने समर्थाना विचारले, “महाराज! आज अचानक भलत्या वेळी स्नान का म्हणून केले?” तेव्हा समर्थ म्हणाले, “आज श्रेष्ठ निजधामास गेले.” ते ऐकून सर्व मंडळी आश्चर्यचकित झाली.

ही बातमी शिवाजी महाराजांना देखील कळली तेव्हा तेही समर्थाना भेटायला आले. त्यांनी श्रेष्ठांच्या मुलाबाळांना बोलावून घेण्यास सांगितले. त्याप्रमाणे समर्थानी उद्धव गोसावींकडे एक ओवीबद्ध पत्र दिले. ते घेऊन उद्धव गोसावी जांबेस गेले व त्यांच्या मुलाबाळांना चाफळला घेऊन आले. समर्थानी त्यांची खूपच उत्तम बडदास्त ठेवली. त्यांना भरपूर प्रेम दिले. माता पित्याची कमतरता भासू दिली नाही.

क्रमशः

महाराष्ट्र दिनांकित

(पान २९ वरुन)

बेटांचे शहर म्हणून ओळखले जाते. तसेच या शहराला भारताचे हॉलिवूड असेही म्हटले जाते. मुंबईतील स्थानिक रहिवासी असलेले कोळी बांधव यांची मुंबा माता ही कुलदैवत आहे. त्यामुळे मुंबईतील मुंबा आणि आई म्हणजे देवी याचे एकत्रीकरण होऊन मुंबई हे नाव देण्यात आले आहे.

नागपूर

महाराष्ट्रातील नागपूर हा जिल्हा कन्हान नदीची उपनदी असलेली नागनदी नागासारखीच वाहत असल्याने पूर्वी या शहराचे नाग असे नाव पडले आणि या नाग नदीमुळेच नागपूर असे नाव ठेवण्यात आले आहे. त्याचप्रमाणे अनेक शहरांच्या नावापुढे पूर हे लावले जाते. त्यापद्धतीने नाग या नावापुढे पूर असे नाव देण्यात आले आहे आणि त्याची नागपूर अशी ओळख निर्माण झाली.

नाशिक

महाराष्ट्रातील नाशिक जिल्हा हा त्या आसपासच्या परिसरातील विविध नावांनी ओळखला जातो. नाशिकचे जुने नाव गुलशनाबाद म्हणजे फुलांचे नगर होते. तसेच सुरवातीचे नाव त्रिकटक होते. तसेच गोदावरी तीरावरील नऊ टेकड्यांवर वसलेले असल्यामुळे नऊ शिखरांचे शहर म्हणजे नाशिक म्हणून या जिल्ह्यास हे नाव देण्यात आले. तसेच पौराणिक काळात चौदा वर्षे राम लक्ष्मणाचा वनवास नाशिकजवळील जंगलात गेला. त्यावेळी लक्ष्मणाने शूर्पणखा नावाच्या राक्षसणीचे नाक कापले होते. संस्कृतमध्ये नाकाला नाशिक म्हणतात, म्हणूनच या शहराचे नाव नाशिक असे पडले आहे.

क्रमशः

‘मैत्री’ ही आयुष्यातील सर्वोत्तम गुंतवणूक आहे.

हसती दुनिया
मे २०२२

कुशाग्र बुद्धिमत्ता आणि प्रमाणिकपणा

न रेंद्रनाथांना लहानपणी गोष्टी ऐकायला जसं आवडत होतं, तसं गोष्टी सांगायलाही आवडत असे. त्यांचं आकर्षक व्यक्तिमत्त्व आणि वाणीतील गोडवा यामुळे कोणीही त्यांच्याकडे सहज आकर्षित होई. त्यांचं बोलणं सुरु झालं, की ऐकत राहावंसं वाटे. शाळेतही ते गोष्ट सांगू लागले, की सगळी मुलं मन लावून ऐकत असत.

एकदा शाळेत असताना मधल्या सुट्टीत नरेंद्र आपल्या मित्रांना एक पौराणिक कथा सांगत होते. मधली सुट्टी संपली तरी गोष्ट संपली नव्हती. मुलांना संपूर्ण गोष्ट ऐकण्याची उत्सुकता लागली होती. तेवढ्यात शिक्षक वर्गात आले आणि त्यांनी शिकवायला आरंभही केला. पण विद्यार्थी काही ऐकेनात. त्यांनी नरेंद्रनाथांना गोष्ट पूर्ण करण्याचा आग्रह केला. मित्रांच्या हड्डापायी नरेंद्र हळू आवाजात गोष्ट सांगू लागले. वर्गातील सा-न्या मुलांचं लक्ष नरेंद्र सांगत असलेल्या कथेकडे लागले होते. त्यामुळे शिक्षक काय शिकवत आहेत हे त्यांच्या लक्षात आलंच नाही. नरेंद्र सांगत असलेली कथा मुलं मन लावून ऐकत होती. शिक्षकांना मागच्या बेंचवर कुजबूज ऐकायला आली, त्यावरून त्यांना मुलांचं काय चाललय याचा अंदाज आला. ते खूप रागवले. शिकवलेल्या भागावर त्यांनी प्रश्न विचारायला सुरुवात केली; परंतु एकही विद्यार्थी शिक्षकांच्या प्रश्नाचं उत्तर देऊ शकला नाही. त्यांनी जेव्हा तेच प्रश्न नरेंद्रांना

विचारले, तेव्हा नरेंद्रनाथांनी सांन्या प्रश्नांची योग्य उत्तर दिली.

नरेंद्र कुशाग्र बुद्धीचे तर होते च शिवाय अष्टावधानी देखील होते. त्यांचे मन एकाच वेळी दोन स्तरावरसुद्धा एकाग्र होत असे. ज्यावेळी ते मित्रांना कथा सांगत होते त्याचवेळी शिक्षकांच्या शिकवण्याकडे ही त्यांचं लक्ष होतं. त्यामुळे शिक्षकांनी विचारले ल्या प्रश्नांची त्यांनी बरोबर उत्तर दिली.

नरेंद्रनाथांना शाबासकी देत शिक्षकांनी वर्गातील मुलांना दरडावून विचारलं, “इतका वेळ कोण बडबड करत होतं?” मुलांनी नरेंद्रनाथांकडे बोट दाखवलं; पण शिक्षकांचा मुलाच्या सांगण्यावर विश्वासच बसला नाही. त्यांनी नरेंद्रनाथांना सोडून सर्व विद्यार्थ्यांना बाकावर उभं राहण्याची शिक्षा दिली. इतर मुलांबरोबर नरेंद्रही बाकावर उभे राहिले. त्यावेळी शिक्षकांनी नरेंद्रनाथांना बसायला सांगितलं; पण नरेंद्र म्हणाले, “सर मीच त्यांच्याशी बोलत होतो. मीच त्यांना कथा सांगत होतो. मुलं तर शांतपणे ऐकत होती. त्यामुळे केवळ मीच या शिक्षेसाठी पात्र आहे.”

नरेंद्रनाथांची कुशाग्र बुद्धिमत्ता आणि प्रामाणिकपणा बघून शिक्षकही अवाक झाले. त्यांनी नरेंद्रनाथांचं कौतुक करत सर्व विद्यार्थ्यांची शिक्षा माफ केली.

संग्राहक : सुकदेव पाटील

सिद्धार्थ गौतम बुद्ध

सिद्धार्थाचा झाला जन्म
राजा शुद्धोधनाच्या घरी
गौतमीने केला सांभाळ
परि जन्म महामायेच्या उदरी

व्हावा चक्रवर्ती सम्राट पुत्र
ही पित्याची आशा अंतरी
तैशी सुखसाधने अन् वैभव
लोळत होते चरणावरी

यशोधरेने दिली साथ होऊन
सिद्धार्थाची जीवनसंगिनी
संसाराच्या वेलीवर उमलले
राहुलरुपी पुष्प अंगणी

धन—संपदेची नव्हती कमी
यशच यश होते जीवनी
दुःख, वैराग्य दूर राहावे
अशी योजना होती सदनी

आयुष्याचे खरे चित्र तया
ना दाखवले कधी कुणी
देहधर्माचे सत्य उमगले
जरा, व्याधी अन् मृत्यू पाहूनी

सत्य शोधण्या वनी निघाले
सर्वसंग परित्याग करूनी
बोध झाला आत्मज्ञानाचा
सत्य प्रकटले जीवनी

दया प्रेम करूणेचा धर्म
शिकवला गौतम बुद्धांनी
सम्यक जीवन जगू या सारे
शांती नांदो सर्वांच्या मनी

—सुकदेव पाटील—कल्याण

प्रत्येक दिवसाला आणि प्रत्येक वेळेला महत्त्व द्या.

हसती दुनिया
मे २०२२

किट्टी

चित्रांकन व लेखन :
अजय कालडा

आज माझा वाढदिवस आहे आणि कोणीच मला
शुभेच्छा देखील दिल्या नाहीत. आईला तर
दरवर्षी माझा वाढदिवस आठवणीत असतो;
मग ह्यावर्षी ती कशी काय विसरली ?

काय झालं किट्टी आज फार उदास आहेस.

असं काहीच नाही गं मिन्टी.

खोटं नको बोलू किट्टी,
सांग पाहू काय झालं ?

आज माझा वाढदिवस आहे आणि कुणीच मला शुभेच्छा दिल्या
नाहीत. ह्यावेळी आईदेखील माझा वाढदिवस विसरली.

बस ! एवढ्याशा गोष्टीमुळे तू रडतेस ? आधी डोळे पुस पाहू, अगं आई घरातील
कामामुळे विसरली असेल, नाहीतर दरवर्षी ती तुझा वाढदिवस साजरा करतेच ना !

हो, बरोबर आहे तुझं म्हणणं, असंच काही झालं असेल.

किट्टी शाळा सुटल्यावर मी तुझ्या घरी येते आणि तिथे
आपण सर्व मिळून तुझा वाढदिवस साजर करुया.

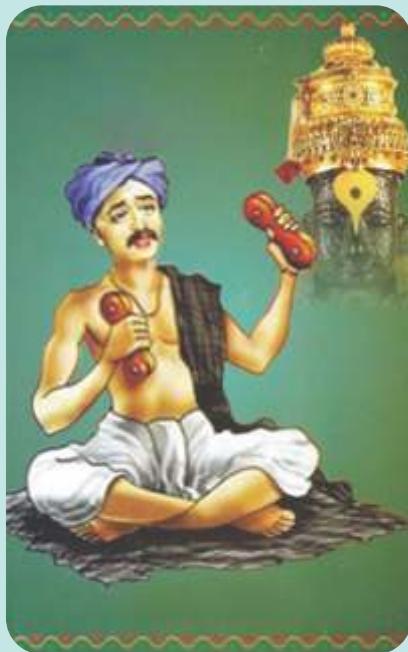
खरंच मिन्टी ! हो, हो तू
जरुर माझ्या घरी ये.

संत चोखामेळा

सं त चोखामेळा हे साधारणतः सन १२८० च्या दरम्यान जन्माला आले असावेत. यादव काळातील नामदेवांच्या संतमेळ्यातील ते वारकरी संतकवी होते. त्यांचा जन्म विदर्भातील बुलढाणा जिल्ह्यात देऊळगाव राजा तालुक्यात मेहुणपुरी येथे झाला. पुढे ते पंढरपुरास आणि काही दिवस मंगळवेळ्यात राहिले. काही जणांच्या मते ते मंगळवेळ्याचे होते. संत चोखामेळा हे जातीने महार होते. मेलेली गुरेढोरे गावाबाहेर ओढून नेणे अशी हलकी सलकी कामे त्यावेळी या समाजाला करावी लागत असत. त्यामुळे जातिभेद, शिवाशिव, उच्च-नीच असे भेदभाव निर्माण झाले होते. चोखोबांना या वर्णव्यवस्थेचा खूप छळ सहन करावा लागला. चोखोबांच्या कुटुंबात सर्वजण विडुलाचे अनन्य भक्त होते. त्यांची पत्नी सोयराबाई, मुलगा कर्ममेळा, तसेच बहीण निर्मळा व मेहळणे बंका महार यांचेही अभंग प्रसिद्ध आहेत. ते विडुलाचे निस्सिम भक्त होते; परंतु

खालच्या जातीचे म्हणून त्यांना विडुलाच्या मंदिरात प्रवेश दिला जात नव्हता. इतरांसारखे विडुलाला उरावरी भेटावे असे त्यांनाही वाटत असे.

एकदा चंद्रभागेत स्नान करून ते मंदिराच्या बाहेर उभे राहून विडुलाचे दर्शन घेत असताना काही टवाळखोर त्यांना म्हणाले, “तुझ्यावर जर विठोबाचं प्रेम असतं तर त्याने तुला मंदिरात नेलं असतं.

कशाला उगाच विडुलाचं भजन करतोस?” त्यावर चोखोबा म्हणाले, “मी इथून जरी दर्शन घेतलं तरी माझं समाधान होतं. माझा नमस्कार विठोबाला पोचतो. त्याची माझ्यावर खूप माया आहे.”

टवाळखोरांच्या सतत अशा बोलण्याने चोखोबा एकदा उदास झाले. विडुलाने ते जाणले. त्या रात्री विडुल चोखोबांकडे गेले व त्यांना हाताला धरून मंदिरात आणले. मंदिरात बसून विडुल त्यांच्याशी बराच वेळ बोलत होते. त्यांचे संभाषण बाहेर काही ब्राह्मणांनी ऐकले.

(पान ४४ वर)

कथा

स्वतःमधील कला गुण ओळखा

एका जंगलात काही ससे राहत होते. उन्हाळ्याचे दिवस असल्याने त्यांना ताजे गवत मिळत नव्हते. त्यामुळे त्यांची उपासमार होत असे. शिवाय भटके कुत्रु त्यांचा पाठलाग करून त्यांना त्रास देत. झाडंझुडं पनसल्याने त्यांना कुठे लपायलाही जागा मिळत नसे. या सर्व गोष्टींनी त्रासलेले चार-पाच ससे एकत्र आले आणि आपल्या सुखदुःखाच्या गोष्टी करू लागले. त्यांच्यापैकी एक ससा म्हणाला, “देवाने

आपल्यावर ती खूप अन्याय केलेला आहे. आपल्याला हिंस्त्र प्राण्यांसारखे दात नाहीत. तीक्ष्ण नखं नाहीत. शिवाय आपल्याला शक्तिशाली बनवलेलं नाही. त्यामुळे आपण शत्रूचा प्रतिकारही करू शकत नाही.”

त्यावर दुसरा ससा म्हणाला, “खरं आहे मित्रा तुझं! मला देखील या जीवनाचा कंटाळा आलाय असं वाटतं, की या तलावात उडी मारून जीव घावा” त्यावर

तुमच्या प्रत्येक अडचणीचे उत्तर फक्त तुमच्याजवळ आहे.

हसती दुनिया
मे २०२२

तिसरा ससा म्हणाला, “मला पण आता या अशा दुर्बळ जीवनाचा वीट आलाय. त्या कुत्र्यांच्या तावडीत सापडून मरण्यापेक्षा जिवाचा शेवट करावा.” यावर चौथा ससा म्हणाला, “मित्रांनो चला आपण सगळे एकत्र या तलावात उडी मारून आपलं जीवन संपवून टाकू.” ससे तलावाच्या काठावर आले. त्यांची चाहूल लागताच तलावाच्या काठी बसलेले बेडूक घाबरून पाण्यात उड्या मारू लागले. ते पाहून त्यांच्यामधील सर्वात वयस्कर असलेला ससा म्हणाला, “माझ्या तरुण मित्रांनो, मला वाटतं आपण सारे चुकत आहोत; परंतु एक गोष्ट मात्र तुम्ही पाहिलीत का? आपल्या सारख्या दुर्बळ प्राण्यांना पाहून काठावर बसलेले बेडूक जीव वाचवण्यासाठी तलावात उडी मारून पाण्याच्या तळाशी लपले. याचा अर्थ आपण नक्कीच बेडकांपेक्षा श्रेष्ठच आहोत, नाही का? भले आपल्याला मजबूत दात किंवा सुळे नसतील, हिंस्र प्राण्यांसारखे पंजे नसतील. तरीपण आपण वेगाने पळू शकतो. बिळामध्ये जाऊन लपू शकतो. आपल्याला दूरवरची चाहूल लगेच लागते. ही पण देवाने आपल्याला दिलेली खूप मोठी देणगी आहे. मग आपण स्वतःला कमकुवत का समजावं?” त्या वृद्ध सशाचं म्हणणं ऐकून बाकीचे ससे म्हणाले, “हे अगदी खरं आहे. या गोष्टीकडे आपलं लक्ष्य गेलं नाही. खरच आज आपण खूप मोठी चूक करणार होतो.”

मित्रांनो, कधीकधी अपयश आलं

की आपण देखील खचून जातो होतो; ईश्वराला दोष देऊ लागतो. जे आपल्या जवळ आहे त्याचा विचार न करता जे नाही त्याबद्दल दुःखी होत असतो; परंतु एक गोष्ट मात्र नक्की आहे, की ईश्वराने प्रत्येकामध्ये कोणती ना कोणती क्षमता किंवा कला—गुण दिलेले असतात. मग ते गुण, ती क्षमता शोधून ईश्वराला धन्यवाद द्यायला नको का?

संत चोखामेळा

(पान ४२ वरुन)

काहींनी चोखोबांचा आवाजही ओळखला. ही गोष्ट इतर ब्राह्मणांनाही कळली. दहा—बारा जण मंदिराचे कुलुप उघडून आत आले. चोखोबांना तिथे पाहताच त्यांच्या तळपायाची आग मस्तकाला गेली. ते म्हणाले, “चोख्या, दारांना कुलुपं असतांना तू आत आलासच कसा?” त्यावर चोखामेळा शांतपणे म्हणाले, “मला पांडुरंगाने आग्रह करून हाताला धरून आत आणले.” यावर त्यांचा विश्वास बसला नाही. चोखोबांनी मंदिरात प्रवेश केल्यामुळे देवास विटाळ झाला म्हणून सर्वजण मात्र त्यांच्यावर रागावले. त्यांना खूप खूप बोलले आणि चंद्रभागेच्या पलीकडच्या तिरावर जाऊन राहण्यास सांगितले. ब्राह्मणांच्या आज्ञेप्रमाणे चोखोबा आपल्या पत्नीला घेऊन चंद्रभागा नदीच्या पलीकडे झोपडी बांधून तेथेच विडुलाचे भजन करू लागले.

क्रमशः

कथा

संतोषधन

रामपूर गावात सत्वशील नावाचा एक शेतकरी राहात होता. तो अत्यंत प्रामाणिक व कष्टाळू होता. दिवसरात्र काबाडकष्ट करून त्याने घरदार व शेतीवाडी विकत घेतली आणि आनंदाने जीवन जगू लागला.

एके दिवशी एक साधू सत्वशीलकडे आला. त्याने साधूचा आदर—सत्कार केला व खूप सेवाही केली. सेवा सत्काराने प्रसन्न

होत साधू आशीर्वाद देत म्हणाला, “ईश्वर कृपा करो, तुझं धन वैभव सतत वाढत राहो.” त्यावर सत्वशील म्हणाला, “महाराज, अहो हा काय आशीर्वाद दिला आपण? हे धन वैभव तरी कुठे कायम राहणार आहे! धन संपत्ती नसतानाही जे कायम स्वरूपी राहील असं धन प्राप्त होईल असा आशीर्वाद द्या.”

समजूतदारपणा आणि धैर्य या दोन गोष्टी मजबूत बनवतात.

हसती दुनिया
मे २०२२

साधू त्याच्या या बोलण्यावर आश्चर्यचकित झाला. कारण आज पर्यंत त्याच्या अनुभवानुसार प्रत्येक जण धन वैभव संपत्ती वाढत राहावी असाच आशीर्वाद मागत असे. साधू काही न बोलता आपल्या वाटेने निघून गेला. त्यानंतर दोन वर्ष निघून गेली. रामपूर गावात पाऊस पडला नाही. शेतं सुकली. गाव ओस पडलं. सत्वशीलच्या शेतात धान्य पिकलं नाही. उलट तो कर्जबाजारी झाला. कर्ज फेडण्यासाठी त्याला घर विकावे लागले. तो शेतात झोपडी बांधून राहू लागला.

एके दिवशी साधू त्या मार्गाने जात असताना सत्वशील झोपडीत राहत असलेला दिसला. सत्वशीलने साधूला आदराने आपल्या झोपडीत बोलावले. आपल्या कुवतीनुसार सेवा केली. साधू प्रसन्न होत आशीर्वाद देत म्हणाला, “तुझं घर धनधान्याने भरून जावो, धन संपत्ती व वैभव वाढत राहो.” हे ऐकून सत्वशील म्हणाला, “महाराज, हा काय आशीर्वाद दिला आपण? आज परिस्थिती अनुकूल नसली तरी ती पुढे बदलेल. गरिबी किंवा श्रीमंती कायम राहात नाही; परंतु जे कायमस्वरूपी राहील ते धन मिळावं असा आशीर्वाद द्या.”

साधू खूपच संभ्रमात पडला. एवढी दुरावस्था असूनही सत्वशीलने धनसंपत्ती मिळावी असा आशीर्वाद मागितला नाही. आता मात्र साधूला राहवले नाही. तो म्हणाला, “वास्तविक पाहता या आशीर्वादाची तुला आता गरज आहे. तरी

तू हा आशीर्वाद नको असं का बरं म्हणालास?” त्यावर सत्वशील म्हणाला, “महाराज जे धन वैभव मागील दोन वर्षापूर्वी होतं ते आज राहिलं नाही. तुमच्या आशीर्वादाने पुन्हा ते मिळेल; पण तेही पुन्हा राहणार नाही आणि ही गरिबी देखील कायम राहणार नाही. हे तर बदलतच राहणार आहे; परंतु मला असा आशीर्वाद द्या, की या बदलणाऱ्या परिस्थितीत देखील मी खंबीर राहू शकेन, स्थिरचित्त राहू शकेन, कोणत्याही परिस्थितीत विचलित होणार नाही अशा धनाची प्राप्ती व्हावी, असा आशीर्वाद द्या.”

साधूने विचारले, “मग असं कोणतं धन आहे जे कोणत्याही परिस्थितीत कायम राहू शकेल?” सत्वशील म्हणाला, “महाराज, वस्तू किंवा धनसंपत्ती येणारी जाणारी आहे; परंतु संतोषधन मात्र कधीही कमी जास्त होत नाही. ते धन प्राप्त व्हावं असा आशीर्वाद द्या.”

साधू म्हणाला, “हे सत्वशील, मी तर साधू असूनही हे तत्वज्ञान अजून जीवनात उत्तरवलं नाही; परंतु तू मात्र गृहस्थ जीवनात राहूनही साधुत्व प्राप्त केलेलं आहे. खरंच, आज मी तुला नमस्कार करतो.” असे म्हणून खरोखरच साधूने सत्वशीलाला नमस्कार केला.

मित्रांनो, सर्वात श्रेष्ठ धन हे संतोषधन आहे. हे धन ज्याच्या कडे आहे तो कोणत्याही परिस्थितीमध्ये स्थिरचित्त, संयमी व आनंदी जीवन जगू शकतो.

सामाजिक ज्ञान

१. रत्नागिरी येथे पतितपावन मंदिर कोणी बांधले?

- अ) साने गुरुजी ब) स्वातंत्र्यवीर सावरकरक) लो. टिळक ड) वासुदेव बळवंत फडके

२. शांतीनिकेतनची स्थापना कोणी केली?

- अ) रवींद्रनाथ टागोर ब) म.गांधी क) स्वामी विवेकानंद ड) रामकृष्ण परमहंस

३. इंदिरा पॉइंट हे काय आहे?

- अ) थंड हवेचे ठिकाण ब) पर्वत शिखर क) स्मृती स्थळ ड) भारताचे दक्षिण टोक

४. भारतातील सर्वात उंच धरण कोणते?

- अ) गंगापूर ब) कोयना क) भाक्रा ड) हिराकूड

५. रणांगण या प्रसिद्ध काढंबरीचे लेखक कोण?

- अ) विश्वाम बेडेकर ब.) श्री.ना.पेंडसे क) शिवाजी सावंत ड) वि.स.खांडेकर

६. क्रिकेट कसोटी सामन्यात सर्वप्रथम दहा हजार धावा कोणी केल्या?

- अ) सचिन तेंडुलकर ब) सुनील गावस्कर क) विवियन रिचर्ड ड) सर डॉन ब्रॅडमन

७. भारत वगळता कोणत्या दोन देशांमध्ये तामीळ ही अधिकृत भाषा आहे?

- अ) इंडोनेशिया—थायलंड ब) श्रीलंका—फिलीपिन्स
क) श्रीलंका—बांगलादेश ड) श्रीलंका—सिंगापूर

८. माऊंट एहरेस्ट कोणत्या देशात आहे?

- अ) चीन ब) भूतान क) नेपाळ ड) तिबेट

९. महाराष्ट्राचा राज्यवृक्ष कोणता?

- अ) आंबा ब) फणस क) काजू ड) केळ

१०. खालीलपैकी कोणती व्यक्तीरेखा रामायणातील नाही?

- अ) मांडवी ब) सुभद्रा क) श्रुतकीर्ती ड) उर्मिला

उत्तरे इतरत्र

हसती दुनिया
मे २०२२

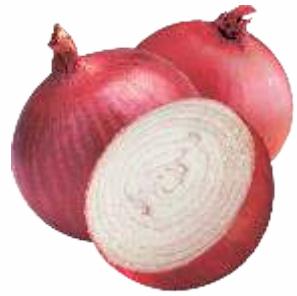
चमत्कार

अमेरिकेतील एका सर्वसाधारण कुटुंबात घडलेली ही सत्य घटना आहे. जॉन आणि मार्था दोघेही धार्मिक होते. या दांपत्याला दोन मुले होती. मुलगा जॉन सात आठ वर्षाचा, तर मुलगी जेनी तीन—चार वर्षांची होती. एकदा जॉन खूप आजारी पडला अनेक उपचार झाले; पण त्याचा आजार काही बरा होईना. जॉनची बहीण जेनीला आपल्या भावाचं दुःख पाहवेना. ती खूप दुःखी झाली होती. तिला फक्त एवढंच ठाऊक होतं की भावाला मेंदूचा कसला तरी आजार झाला आहे आणि आई—बाबा म्हणतात त्याप्रमाणे काहीतरी चमत्कारच त्याला वाचवू शकतो.

चमत्कार हा शब्द ऐकून जेनीला वाटलं चमत्कार नावाचं कुठलं तरी औषध असावं. आपल्या गल्ल्यात साठवलेले सर्व पैसे घेऊन जेनी मेडिकल स्टोअर्समध्ये गेली आणि म्हणाली, “डेव्हीड काका, माझ्या गल्ल्यात जेवढे पैसे आहेत तेवढे घ्या आणि चमत्कार नावाचं औषध घ्या. माझ्या भावाला मेंदूचा आजार झाला आहे.” हे ऐकून डेव्हीड हैराण झाला. तो म्हणाला, “बाळ, चमत्कार नावाचं कुठलंही औषध माझ्याकडे नाहीये.” हे ऐकून जेनी रडवेली झाली. त्यांचं हे बोलणं स्टोअर मध्ये आलेल्या एका व्यक्तीने ऐकलं. तीन चार

• कांदा

वर्षाच्या त्या निरागस बालिकेला बघून त्यांना दया आली. ते डेव्हीडला थांबवत मध्येच म्हणाले, “बेटा माझ्याकडे आहे हे औषध. इकडे ये.” तिला प्रेमाने जवळ घेत त्यांनी विचारले, “तुला चमत्कार नावाचं औषध कशासाठी हवय?” तिने सर्व घटना त्यांना सांगितली. ते म्हणाले, “बरं, तुझ्या गल्यामध्ये किती पैसे जमा आहेत दाखव बरं!” तिने गल्यातील सर्व नाणी त्यांच्यासमोर ठेवली. ती एक डॉलर आणि ११ सेंट एवढी भरली. ते म्हणाले, “ठीक आहे. एवढे पैसे पुरेसे आहेत. चल मला दाखव तुझं घर. तुझ्या भावाला भेटून मी त्याला औषध देईन.” जेनी आनंदाने नाचतच घरी आली. तिच्या सोबत आलेले ते गृहस्थ कोण होते बरं? ते कोणी साधारण गृहस्थ नव्हते. ते होते शिकागोमधील सुप्रसिद्ध न्यूरोसर्जन डॉक्टर कार्लटन. त्यांनी जेनीच्या भावाला शहरात नेऊन त्याच्यावर स्वतः शस्त्रक्रिया केली. जॅन आता आजारातून पूर्ण बरा झाला. त्यांना फी किती झाली म्हणून विचारलं असता ते म्हणाले, “एक डॉलर आणि अकरा सेंट.” जेनीने आपल्या गल्यातली सगळी नाणी आनंदाने डॉक्टरांना दिली.

जेनीचे आई वडील डॉक्टरांचे आभार मानत म्हणाले, “डॉक्टर, चमत्कार घडवला तुम्ही, माझ्या मुलाला वाचवलंत!”

डॉक्टर म्हणाले, “तुमची ईश्वरावर श्रद्धा आहे ना! मी तुमच्या मुलाला वाचवलं नाही. चमत्काराने वाचवलं आणि हा चमत्कार तुमच्या या चिमुकल्या जेनीच्या आपल्या भावावर असलेल्या प्रेमाने घडवला. मी केवळ निमित्तमात्र आहे.”

—राजेंद्र बोथरे (दापोली)

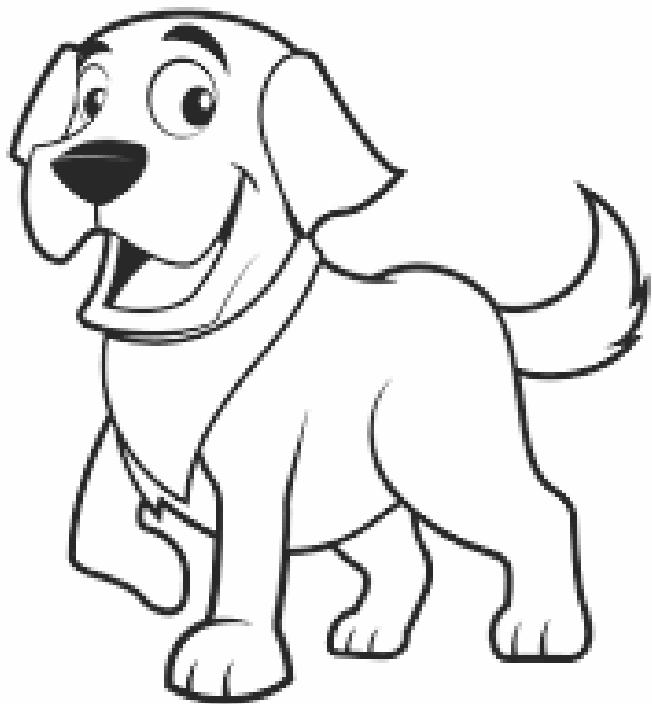
तुमच्यासारखे फक्त तुम्हीच आहात.

भारतीय खाद्यपदार्थातील एक अविभाज्य घटक. कांदा घातल्याने पदार्थ चवदार तर होतातच, शिवाय त्यात पौष्टिकताही येते. महागाईमुळे तसेच चिरताना गृहिणींना रडविणारा कांदा औषधाच्या रूपात अनेक व्याधींनाही रडवतो बरं का? कसे ते पाहू. जेवताना रोज १ कच्चा कांदा खाल्यास बधकोष्ठता टाळता येते. कांद्यावर मीठ व लिंबाचा रस घालून खाल्यास अनेक संक्रमक व्याधी टाळता येतात. पडसे झाले असेल तर कांदा हुंगल्यास फायदा होतो. उलट्या होत असतील तर पुदिन्याचा व कांद्याचा रस प्यायल्यास आराम मिळतो.

रोज पांढऱ्या कांद्याचा ५० ग्रॅम रस प्यायल्यास मूळव्याधी बरी होते. रोज सकाळी उठल्यानंतर ६० ग्रॅम कांद्याचा रस प्यायल्यास काही दिवसांतच मूतखडा फुटून बाहेर पडतो. कांद्याचा रस व मध समप्रमाणात मिसळून थोडासा गरम करावा व दिवसातून तीनदा २-२ चमचे प्यावा. बसलेला आवाज मोकळा होतो. रक्तविकार दूर करण्यासाठी ५० ग्रॅम कांद्याच्या रसात १० ग्रॅम खडीसाखर व १ ग्रॅम पांढरे भाजलेले जिरे मिसळून खावे फायदा होईल. जर फोड पिकला असेल, असह्य वेदना होत असतील तर एका कांद्यात थोडीशी हळद, थोडेसे गळाचे पीठ, पाणी व शुद्ध तूप मिसळून जरा वेळ परतावे व गरम गरमच फोडावर बांधावे. फोडण्याची गरज पडणार नाही. भाजल्यास त्या जागी कांदा ठेचून लावल्यास फायदा होतो. पांढऱ्या कांद्याचा रस व गंधक समप्रमाणात मिसळून लावल्यास त्वचारोग बरे होतात.

रंग भरा

सामाजिक उन्नती

१. ब
२. अ
३. ड
४. क
५. अ
६. ब
७. ड
८. क
९. अ
१०. ब

१ स	क्ष	२ म		३ का		४ क
त		थु		का		र
७ रा	जा	रा	९ म		ता	
	ठ		१० न	११ व	रा	
१२ आ	र	१३ सा		स		१४ ल
ठ		१५ स	१६ ह	न	शी	ल
१७ व	न	रा	ज			का
डा			१८ र	त्ता	गि	री

तुमची स्वप्नं तुमच्या दाराबाहेर सत्यात उतरण्याची वाट पाहात आहेत.

हसती दुनिया
मे २०२२

॥ तू ही निरंकार ॥

पूर्ण सदगुरु निजभक्तांची सारी संकटे दूर करी ।

पूर्ण सदगुरु निजभक्तांवर कृपा दृष्टि उपकार करी ।

पूर्ण सदगुरु भक्त जनांची पापे सारी नष्ट करी ।

पूर्ण सदगुरु निजभक्तांची सर्व सुखाने झोळी भरी ।

पूर्ण सदगुरु निजभक्तांवर आले संकट दूर करी ।

पूर्ण सदगुरु भक्त जनांचे दुःख तापही दूर करी ।

शंकरसाव जाधव
मुखी, वाई तालुका

सर्वासाठी... सर्वकाही...
एकाच ठिकाणी...

लग्न बस्त्याची
खास सोय !

अविनाश शंकरसाव जाधव
प्रधारक, सातारा झोन

THE COMPLETE FAMILY SHOWROOM

मनमोहक साडया | ड्रेस मटेरिअल | मेन्स वेअर | चिल्ड्रन्स वेअर
| लेडीज वेअर | सुटींग शर्टींग | रेमण्ड सियारामचे विक्रेते

ऐ मन मेरे सुमिरण कर ले सुमिरण से सुख आयेगा । धोरेंगे न संकट तुझ को भवसागर तर जायेगा ।
दम दम पल छिन नाम का जो जन करता अमृत पान है । ऐसे जन को जग में सन्तो मिलता जीवन दान है ।

गुरु का जो यशगान करेगा यश दुनिया में पायेगा । गुरु की जै जै जो करता हैं उसकी होती जै जै कारा
उसकी भी महिमा होगी जो गुरु की महिमा गायेगा । गुरु की पूजा जो करता हैं उसको पूजे कुल संसार।

९९९, हरिहरेश्वर प्रतिक, आय.डी.बी.आय.बैंक शेजारी, ब्राह्मणशाही, वाई (जि.सातारा)
फोन नं. : 9766727262 / 8999859073

RNI No. MAH/MAR/2004/15105
Postal Regd. No. MCE/78/2022-2024
WPP Licence No. MR/TECH/WPP-164/East/2022-24
Publishing date on 1st of every month
Posted at Mumbai Patrika Channel Sorting Office,
Mumbai-400001 on dated 1st of every month

जनार्दन एच. पाटील
झोनल प्रमुख-नाशिक क्षेत्र

॥ नुही निरंकार ॥

ऑफिस : गाळा नं. १, ४, ६, ८ महावीर इंडस्ट्रीयल इस्टेट,
नाशिंगी फाटा, विरार (पूर्व),
ता. पालघर, जि. ठाणे - ४०१३०५ (महाराष्ट्र)
कार्यालय : (०२५०) २५२७३२०/९८२२८८५५२६
ई-मेल : rajinustries2010@yahoo.in
janardanpatil6500@gmail.com
वेबसाईट : www.vijayaengineeringworks.com
www.rajinustries.net.in

मे. विजया इंजिनिअरिंग वर्क्स

मॅन्यु : स्पेशलिस्ट प्लास्टिक
इंजेक्शन मोल्ड आणि ब्लो मोल्ड
(घेर ओरम टाईप डाईज)

मे. राज इंडस्ट्रीज

बाबाजी कंस्ट्रक्शन्स

सिडको आणि सरकारमान्य प्राप्त १ रुम हॉल किंवदन, २ रुम हॉल किंवदन
दुकानाचे गाळे तसेच इन्डस्ट्रीअल गाळे कर्ज सुविधांसहित योग्य भावात मिळतील.

चनार्दन एच. पाटील
धर्मित रा. पाटील

राजेश एच. पाटील
कुशल रा. पाटील